

Содржина

1. Враќање на Аветот
2. Камшикот на Судбината
3. Во Вителот на луњите
4. Мајкината Антерија
5. Копиле на Измамата-призрачна сенка
6. Разбудена детска сласт
7. Избор
8. Разбудена детска сласт
9. Повторно се срина солза.
10. Ноќна игра со дождот.
11. Времето памети
12. Ниедна судбина не е однапред напишана
13. Здивот на Смртта
14. Копиле на Измамата-призрачна сенка
15. **Рамна Плоча.**
16. Во невидливите процепи на Судбината
17. Солзите зборуваа

Краток Предговор

Што е тоа со што можеме да ја измериме Човековата големина,дали со делата или зборовите,но некои луѓе ги прават големи токму нивните зборови.

Токму и овде,на малку ироничен начин ни е раскажа трагичната судбина на еден човек,кој отсекогаш бил добар,и со својата добрина сакал да ги оплемени,колку својот толку и другите животи.

Но ете животот како награда му враќа на малку невообичаен начин,сурово подаруваќи му ја болката како награда за љубовта која ја давал.

И колку да изгледа се ова нестварно,сепак бројните случаи од секојдневието ќе не уверат дека има многу стварно во оваа приказна

Приказна за Човекот кој и во своето заминување е среќен,кој и во своето умирање не бара виновник,туку и тој чин го прифаќа како Судбина.

Бранко Јованоски

Враќање на Аветот

Се врати под Марковата грамада аветот кој многулета остави позади него,замина со пролета како ластовица нескротена,летна од истата онаа карпа на која стоел многу ноќи и Марко,стоел и бдеел над градот,и бдееќи го милувал со поглед,во тој Марков поглед имало многу моќ,моќ што кога ќе поминел над малите куќарки,тесните сокаци,Демоните тие зловестиа бегале како споулавени до кривите брегови на Црна,се пикале во шамакот и се треселе до третите петли,чекаќи го својот господар да им вдахни малку сила во темните пештери за наредната ноќ.

Се врати Манојло носеќи ги на нозете невидливите пранги,пранги кој ги сплетија болката и раната во неговата душа.Навредата и понижувањето што така дрско и бесчувствително му ја нанесе неговата љубов,додека ножот забиен во неговиот грб само го надополнуваше тој траорен од,нож кој му го забодија луѓето што им веруваше слепо,а тие е небаре пес скитник дојден од којзнае каде го исфрлија на правливата улица.

Мртвата надеж дека повторно ќе се изгради каков таков мост над бездната која сега лакомо го влечеше во нејзините смрдливи понори,ја залепи последниот ден кога за последен пат го пречекори прагот од зданието во кое привремено престојуваше.Неговата љубов спиеше задоволно во празната послета сонуваќи ги сега туѓите преградки во кој се фрли.Ехото од нејзините зборови изговорени со студенило,,Одиси,, се мешаа со одвратната смеа на креатурата која важеше за нејзина мајка,ликуваше сега таа креатура со широко развлечена најодвратна насмевка во средината на дворот,ликуваше што ете конечно ја отстрани пречката која долги години и сметаше во нејзиното болно владение на се околу себе,владение кое подразбираше слепа покорност на сите кои беа во нејзина близина,единствено во таа нејзина близина никогаш не се вклопи Манојло,бидејќи со својата пркост но праведливост не и дозволуваше да завладее со неговите чувства и душа,честопати кога

Манојло ќе беше сам со својата љубов и укажуваше за ова дека креатурата нема граници на својата лакомост од душевна храна, нема граница на нејзината пакост, но и за искривоколчениот поглед на работите, но сето тоа беше безуспешно, се буквално се можеше да прифати како критика, но никогаш не собра храброст да погледне со отворени очи и да види дека навистина е тоа така, на зборовите од Манојло секогаш жестоко реагираше, а што толку ти пречи мојата мајка, таа е толку љубезна со сите, и секогаш сака да помогни, па нели гледаш како се грижи барем половина од денот да го помине кај нас, секогаш ми е при рака за се, како одминува времето така Манојло ја губеше желбата да се бори, па така кога таа креатура ќе го пречекореше прагот ќе ја погледнеше незаинтересирано и гледаше што побргу да излезе од тој простор. Болното и никогаш ненахрането его сега блескаше во полн сјај, обилната храна што сега неговата сакана ќе и ја сервира со својата покорност беше пред неа.

Замина со последниот спомен кој го направи прецизно фотографирајќи со погледот секој агол од собите, секој детаљ на сидовите како и празните рамки во кој некогаш висеа сликите на нивните насмеани лица. Ги допре нему саканите предмети оставајќи го својот мирис, мирис кој ќе ја потсетува неговата љубов дека постоел.

Немаше на кого да му каже добро утро во улицата бидејќи самото руменило на зората не беше се распослала на бескрајното платно кога Манојло замина, во таа иста улица каде неброени утра си посакуваше со сите соседи пријатни дневни мигови. Возилото грабеше час побрзо, час поспоро по црната линија нацртана од луѓето. Грабаше носејќи го во преграатките на самотијата. ни сонцето кое раскошно го постилаше својот плодороден тепих над градот не го стопли, грудката мраз што се створи во неговите гради сега беше помоќна и од најжешките сончеви зраци да не ја стопат, грутка која го замрзна и со секој миг беше се поголема и поотпорна, кога започна да ги пушта своите пипала по вените насмевката исчезна од неговото лице, очите го залепија беживотниот сјај и на челото

се ораше најдлабоката животна бразда.Бледилото на ликот ги сликаше своите омилен нијанси,час посветла час потемна,на момент го лепеше и мртовечкото жолтило сакаќи така да види како стои на неговиот лик.

Камшикот на Судбината

Веста за враќањето на Манојло во домот каде стоеја спомените од неговото детство Дедо Здраве ја прими со неверување. Како гром од ведро небо одекна реченицата што му ја кажа пред само неколку недели Манојло по телефон.

-Дедо се враќам засекогаш дома....тоа дома го изговори со толкава трепеливост што Дедо Здраве доби чувство дека од слушалката потекоа солзите на Манојло.

Повторно судбината го зеде во рацете својот најсуров камшик, камшик кој беше исплетен од глогови гранчиња со преоштри врвови, на самиот врв од тие глогови трња се наоѓаше најсуровиот човеков јад кој со секој удар лакомо се вливаше во секоја човекова пора и го тераше најгласниот и најодвратен котел на чемерот да врие без прекин, го зеде да го камшикува грбот на Дедо Здраве, не да беше научен тој грб на тие камшикувања, туку беше камен сторен од нејзините претходни камшикувања.

Со грчот на вилицата што го направи при првиот удар кога низ слушалката потекоа зборовите на својот миленик, пукнаа два здрави заби од неговата горчина која изби, силата на старечките тупаници што се собра со сиод јад кој дотогаш течеше низ неговите вени, и вкочанетоста на неговиот лик, ја направија карпата на неговиот грб уште поцврста, со грчот сега претчувствуваше Дедо Здраве дека треба да се припреми на најжестокиот и најсилен удар кој требаше да го издржи, а таа проклетница судбината се смеше така со некој прикриен демонски цвилеш.

Фиукот кој го сечеше воздухот во собата додека шеташе нервозно чекајќи го доаѓањето на Внукот беше злокобен, некое неприродно студенило ја исполни таа мала просторија, ладните здивови кои го

удираа по темето не го оставаа да се скраси на едно место,притаената смеа која одекнуваше во неговите уши кога ќе замавнеше со камшикот беше неподнослива,и другпат Дедо Здраве се соочувал со суровиот лик на судбината,но сега,сега навистина беше исплашен,го гледаше нејзиниот најизопачен лик,лик кој беше пострашен од од најцрниот демон.

Сепак за да ја растера сета нејзина студена присутност,сето нејзина грозоморност,некаде од најтајниот дамар што скриено клечеше во неговото срце ја извади надежта,ја стави на неговата дланка и горделиво и ја покажа на таа злокобница.

-еве погледаја моќта на моето оружје,погледаја добро,сега навистина нема да ти дозволам да ме победиш,два пати беше ти таа која ме порази,но сега,сега нема да успееш,не не навистина нема да успееш.

Од силата на смеата која одекна низ просторијата,сидовите се затресија,старите штици на подот со болно крцкање се поткренаа,неколку чаши од полицата паднаа кршеќи се на сто парчиња,сијалицата пукна или прегоре којзнае,на слабата сега светлина што остана беше доволна да повторно Дедо Здраве го види тој изопачен лик.

-само ти надевајсе,само надевајсе,вие смртниците секогаш ја земате надежта како последна алка на која спасоносно висите,но знај,сега таа надеж   ти   е   безвредна,само   ти надевајсе,надевајсеeeeeeeee.....продолженото ехо кое се створи во просторот полека исчезнуваше.

Остана Дедо Здраве сам,сам со тишината,чекаќи да се појави Манојло,мислеше дека и покрај се повторно ќе го види како некогаш со неговиот насмеан лик,натслушнуваше со напрегање на слухот да ги слушне нему познатите брзи Манојлови чекор кои секогаш му носеа насмевки.

Во Вителот на Луњите

Оштриот звук на старата дрвена порта која сега болно квичеше под теретот на раката која ја отвараше ,му ја разнезе илузијата,стана и за миг се најде во дворот.Од тоа што го виде Дедо Здраве остана без здив,сега некоја невидлива рака го стегна неговото срце до степен на прскање,оставаќи го за миг без грам воздух,но сепак со старечки сили се задржа да не падне.

Пред него стоеше некој друг Манојло,постар и од него,побелената коса му кажа дека во неговата душа беснее луњи некротени.

Белилото сега се симнуваше исто како и снегот од врвовите на планината кон подножјето,црните влакна кој со галоп се трансформираа во бели,но веѓите и мустаќите беа во предност,челото избраздено со болни и животни бразди кои доволно зборуваа со нем глас дека и него животот немилосрдно го милувал,синилото во неговите очи сега беше заменето со некои пепеласти бои кои правеа матен и нејасен поглед,усните испукани и препокриени со ситни парчиња од бела мртва кожа беа знак дека Манојло жедно ги пиел своите солени сози,но ликот, ликот го немаше она негово познати црвенило со што го правеше надземско и восхитувачко,токму на тоа црвенило беше напишана Манојловата искреност,но сега беше со невидлива рака избришано,ипакнатите коски околу очите ги правеа видливи бездни,но испиеното и темно лице сега имаше всадено некој безнадежен очај,повремениот немирн трепер на брадата само го зголемуваше непријатниот лик,вратот препокриен само со кожа под која се криеше сувото стегнато грло,беше поставено како лабав држач на главата.рамењата ако можеше да се нарече тоа што останаа од рамењата,сега беа суви ветки на кој лабаво се држеа рацете,телото немаше сила да ги движи нозете,тие се влечеа,правеќи при тоа некој звук кој небеше пријатен за слушање.

Гледаше Дедо Здраве пред себе една сенка,еден авет,го гледаше отпадокот на суровата животна машина за мелење живо човечко месо,машина наречена доверба.

Го гледаше и немиот крик кој го пушти низ телото му ја направи солзата пожешка,побрза кон Манојло,побрза кон својот внук,да го прегрне и со својата прегратка да му ја даде закрилата и заштитата која сега итекако му беше потребна.Манојло само стоеше на средината од дворот како едно беспомошно пиле со скршени криља и низ матниот поглед го гледаше дедаси,кога во близина го почувствува познатиот здив ги отвори усните да каже нешто,но зборот на дедому беше побрз.

-молчи се ми е јасно.го прегрна силно,силно стегаќи го со со старечките раце по плешките,низ облеката и овиснатата кожа која се залепила на сувите Манојлови коски ја почувствуваа искрата надеш која ја пушти дедому,да проструи низ омалаксаното и испиено тело.искра која се формира во мисла и проструи низ вијугите на мозокот.

-сега си дома,во твојот природен дом,дом кој отсекогаш те чекал,молчи,молчи и не зборувај.

Замолчија цврсто прегрнати,којзнае колку време стоеа така во дворот,немееќи секој со својата болка,кога започна да попушта цврстината на прегратката се одвои,Дедо Здраве се наведна го зеде со десната рака куферот,истиот оној куфер со кој го испрати пред 25 години во животот што толку чедно го посакуваше Манојло.Уште тогаш му стана јасно на Здраве дека Манојло во својата душа ја носи онаа копнежлива птица која ја посакува слободата,слободата во вистинска смисла,нему ова небо што го имаше над себе му беше мало,понекогаш мислеше дека е во затвор,затворен со невидливи сидови во невидлив кафез,го пушти да лета во тоа непрегледно небо,не да биде господар на тоа небо,небото и никогаш немало господар туку да биде птица која со својот слободен лет ќе го направи поубаво и порадосно.Знаеше Дедо Здраве на тоа небо дека имаше и орли мршојадци и разноразни стрвници безмилосни,па затоа пред да летни ми ја кажа најважната реченица.

-Сине Манојло,те препуштам на судбината,неможам да бидам пречка на твојата среќа бидејќи и несмеам,но запомни,животните врвици некаде

се послани со црвени теписи и секогаш кога ќе газиш по нив твојот лик ќе биде насмеан,но некаде се тесни и препокриени со трње и боцки,та кога стапалата ќе ти одат по нив,крвја ќе се правиш а некој на тие крвојци ќе се радува,но јас сине Манојло знам дека ќе знаеш да одиш по овие патеки бидејќи имаш и сила и воља,некаде во тебе сеуште блеска чистотата на љубовта што Мајкати ти ја остави во твоето малечко срце кога за последен пат те прегрна,нека таа чистота ти биде најголемата и најмоќна амајлија која ќе те чува од сите животни нечистотии,Манојло сине твојата доверба не им ја подарувај на секого,бидејќи на овој свет повеќе се сверови отколку луѓе,многумина позади својот лик го кријат својот волчешки табиет,та кога ќе ја намирисаат твојата искреност како гладна орда ќе се соберат околу тебе да те растргнат,затоа навистина не верувај на секоја насмевка,зошто позади секоја неискрена насмевка се крие бигорен сок кој е смртоносен за искрените.

Првиот од Проколнатите го најави својот подарок.

Додека птичијот спев,полека се смируваше,првите зраци на муграта веќе смело загалопираа по земјата,виделината го формираше повторно својот млечнобел облик.Марковата Грамада под таа виделина веќе блескаше со својата убавина.

Манојло ,сеуште беше во под дејството на Боженствената церемонија,спуштените капаци на неговите небесносини очи ја покажуваа мирнотијата низ која пловеше,топлината на небесната Љубов го исполни секој негов дамар,сега можеше да тргне по новиот пат на кој се заколна,да биде тоа што до неодамна му беше само детски копнеж,заштитник на немоќните,несреќните и очајните,неговата рака ја носеше сета потребна помош,помош кој ќе ја дарува многупати.

Но којзнае,којзнае дали навистина денешниот ден ќе биде сепак така природно убав.

Црните пеперутки полека започнаа да се лепат на стаклото од собата во која спиеше Манојло,прво дојдоа само неколку,мали и ситни,со своите минијатурни крилца,го распараа воздухот,и го дадоа потребниот знак на јатотото кое само го очекуваше сигналот за доаѓање,се упатија со тивок за ним звук,небеше тоа чујно за човечкото уво,но за сега изоштрениот звук на Манојло беше доволно,ја прекина пловидбата низ светот на снисштата и само го поткрена капакот на десното око,ги виде неколкуте пеперутки како во само нивен познат ритам танцуваат по стаклото од надворешната страна,небеше тоа некој голем сигнал за опасност,па затоа спокојни продолжи да сонува,но веќе во наредниот миг,ја слушна буката која ја правеа стотици такви мали црни пеперутки,ги гледаше малиот облак како се доближува и започнува да се лепи насекаде по таа привидна граница.

Кога веќе сите на број,а ги имаше стотици пристигнаа,започнаа нервозно да удираат по глатката површина,и колку навистина да не се плашеше,сепак некој ладен бран помина низ неговото тело,морниците беа ништо во споредба на студенилото кое го обли,ја претчувствуваше несреќата,или овие црни пеперутки само ја најавуваа.

Одникаде одекна некое смеење,смеење кое и најхрабриот човек на оваа планета ќе му го замрзни крвотокот,и Манојло сега ги отвори ширум двете очи,брзо стана од креветот,клекнуваќи на подот,со сините очи започна од десната страна па кон лево со погледот некаде во висина на својата половина да го црта замислениот круг за заштита,мораше да го создаде пламениот обрач додека злото не пристапило во

просторијата со сета сила,кога го затвори за некој степен се намали тој страв и започна сега да се враќа сигурноста но и храброста,полека повторно ги спушти капаците на своите очи,оставаќи мал простор,но доволен да ја набљудува сета ситуација,ја започна ритуалната молба до чуварите на кулите заради посигурна заштита,мораше да ги викне,бидејќи летот на пеперутките веќе небеше нервозен,туку првите и најхрабрите самоубиствено ги започнаа ударите во стаклото за да ја пробијат таа бариера која ги делеше од Манојло,кога и четвртиот чувар го потврди своето присуство,тогаш тресокот од скршено стакло веќе одекна низ просторијата,но залудно јатото кое нагна кон Манојло,беше буквално спржено,како сноп покосен илјадници мали црни пеперутки го послаа подот на собата,знаеше дека битката само што започна,ова беше само предвесник на тоа што следува.

Полека започна од северната страна на собата да се отвара вратата на светот што смртници кои само лутаат во белината никогаш не го гледаат,прво како вртлог кој со секој круг стануваше се поголем и поголем,ги голташе привремени земните сидови,и го најавуваше злото со сета своја сила,безумната смеа на хор демони со призвук на ехо одекнуваше во тој отвор,еден по еден излегуваа и без да бидат наредени го заземаа своето место,и тие како Манојло го направија својот црн круг околу пламениот,белата светлина сега бликаше во правилна форма внатре во кругот,лицето на Манојло го доби оној сигурен облик на спремност за борба.Силниот тресок го најави доаѓањето на првиот од проколнатите,демоните ги смирија потоците на лиги,ги смирија своите подивени и жедни за крв страсти,знаеја и тие дека дека вечерва не се дојдени за да се нахранат,дојдени се само да ја пренесат пораката.Силниот тресок на удар од неприродна нога значеше дека веќе започна несекојдневниот настан.

Ветерот безмилосно започна од надворешна страна на куќата со својот злокобен свиреш да ја ја зголемува морбидноста на миговите,продорните пискави цвичења на нервозните демони кои тупкаа на место но од преголема почит кон својот суров господар кој ги наградуваше со својот бодликав камшик,ги натера и погледите да ги свијат,со својот вжарен поглед го гледаше Манојло, започна прво да се смее толку силно,што доколку оваа безумна и громогласна смеа ако продолжеше уште само неколку мигови,повеќе од сигурно дека ќе му пукнеа тапанчињата,застана спроти него и сега и двајцата се гледаа право во очите,не намеравааше господарот на ордите да влегува во борба,дојде само да го види својот противник.

-мислев дека ќе имам подостоинствен противник,а гледам дека повторно пред мене стои само еден беден црв,исполнет со страв.....можеби привидната заштита ти ја дава таа сигурност што ти течи низ вените,но запамети беднику,запаметиги сега моите зборови....започна повторно да се смее,и додека горомгласно се смееше,удираше со нозете на подот,од силните тресоци на неколку места излегоја шајките со кој беа прицврстени правилно закованите даски од кој се состоеше патосот.

-запамети,неможеш ама навистина неможеш да избегаш од мене,биди колку сакаш заштитен но јас,јас ќеја отворам вратата на твојата душа со мојот невидлив клуч,јассссссс,ќе ти ја дадам мојата најмала ќерка....ахааааа,ахааааа,ахааааа,а ти.....повторно започна да се смее..Манојло мрдаше со усните кажуваќи ја постојана молитвата.....мојата најмала ќерка која ќе ти ги даде најдобрите подароци на кој не ќе можеш да одолееш,а потоа ,потоаааааа.....ќе молиш пред мојот најпонижен смртен слуга.....ахааааааа.....аахаааааа.....

Дека бесот веќе кулминираше низ неговот огромно тело,кое беше покриено со облека која никако неможеше да се каже дека е земна,јасно се отцрта на неговите раце кој се стегнаа во тупаница спремна за удар,дебелите жили набрекнаа до степен на прскање,долгите нокти полека се исправаа,и беа спремни секое земни суштество да го раскинат на ситни парчиња само за неколку мигови.повторно го погледна со своите крвјосани очи Манојло.

-ти не си ни дел од Бог,не си ни пророк,не си блажен,само возвишен на еден степен повеќе од сите бедни црви околу тебе,ти, зарем мислиш дека ако некој привремено го извлечеш од неговоти животни блато во кое сам влегол дека си го спасил,не,не ти само на кратко си му ги симнал крастите кои се налепиле на него,ти и вистински никогаш неможеш да го видиш пеколот во нивните срца што ќе пламти,ти мислиш ако го облечеш убаво дека си го сторил човек,не нема да биде човек некој кој засекогаш го умртвил тоа чувство,ти ја немаш моќта повторно во неговите очи да го запалиш пламенот на надежта,го немаш зошто си и ти смртник,стравот кој те демне на секој агол,ти ја одзема таа моќ,стравот од смрта.....ти кој незнаеш што носи вистински една капка крв,ти кој не ја знаеш вистинската моќ на таа капка,и никогаш нема да ја дознаеш,мислиш дека те лажам,нееееее не те лажам,само ти кажувам колкави трња ти поставив на твојот пат,затоа биди спремен,кога болката ќе ти ги отвори вратите на мојот свет,биди спремен да дојдеш...ахаааа,ааааахххххааааа..повторно започна да се смее и силно

да удира со нозете...сега беднику ќе те оставам со твојата привидна моќ да царуваш.....се заврти извикуваќи силно.

-ајде синови мои,шугави,крастави,лигави со мене,ајде да го припремиме дочекот на овој бедник,ајде да ја најдеме најоштрата спила на кој ќе го заковаме на неговите скршени криља.

Како што се појави така и исчезна првиот од проколнатите,преминот на видливиот и невидливиот свет се затвори со онаа брзина со која и се отвори.

Опасноста од било каква борба измина,Манојло најпонижно им се заблагодари на чуварите од кулите,отпуштаќи ги со редовниот благослов,кога веќе и кругот го тргна од себе,во собата останаа само неколку шајки излезени од патосот,и куп црна прашина,знаеше дека тоа е остатокот на црните пеперутки.

Се челичеше уште од мали нозе Манојло,а токму во тоа челичење секогаш како добар советник беше Поп Љубе.

Поп Љубомир,кој верниците нагалено го викаа во неговата парохија Дедо Поп Љубе,веќе ја трошеше својата шеесета година,но сепак ни шеесетите години изминати не беа моќни никаде на него да остават толку длабока бразда,ни на челото ни пак некаде на ликот,виталноста која бликаше од секоја негова пора,беше толку силна што и кај дваесетгодишници ја немаше,беше вистински извор на позитивноста,широката и ведрата насмевка која беше залепена на неговите усни стоеше таму повеќе од 50 години,и беше доказ,дека во ниеден миг не се покајал за својот избран пат по кој одеше веќе долго време.

Уште како дете без наговор од никого едно пролетно утро им ја соопшти својата желба на своите родители дека се определил животот да го посвети на Бога.Родителите воопшто не го попречија во неговиот слободен избор,туку напротив,бидејќи Бог беше се вдомил неколку генерации пред нив во нивниот дом,со особена радост ја прифатија оваа вест,и за кратко време откако им ја соопшти оваа вест,го однесоа во најблискиот Манастир Свети Ѓорѓија да ги учи Светите Божји Тајни.Како растеше Поп Љубомир така во себе ги вливаше сите пишани знаења што ми ги даваа во рака постарите калуѓери.Сите до еден беа вчудоневидени од леснотијата на учење,но и пожртвуваноста кога ќе се молеше,зборовите просто летаа од неговите усни кон небеса,никој никогаш не дозна дали навистина Поп Љубе знаеше да ги одбере вистинските зборови кон небото или беше нешто друго,но секогаш

неговите молитви беа слушнати, не отиде ниедна празна молитва во тие бегранични пространства.

Кога прв пат ја облече свештеничката црна риза немаше посреќен човек од него на светот, дека е така покасно раскажувал и Владиката дека во моментот на давањето на неговиот благослов почувствувал и тој и сите други некој топол трепет околу срцето, енергијата која бликнала од Поп Љубомир буквално ги опфатила сите, некои дури на Владиката му тврдеа дека во мигот додека траел риталот на посветеност, во тој таен свет завет на Вечна Љубов видеа Ангел како клада светла круна на неговата глава, откако ја примил круната, истиот ангел во неговото срце ставил жив крст, кој киптел со жив оган, рацете на Поп Љубомир Ангелот ги посипал со звездена прашина, за да можат секој благослов што ќе го дадат да биде искрен делотворен и чист.

Веќе ја започнал Поп Љубомир својата света мисија во парохијата која му била доделена, како изминувале годините така посветеноста но и љубовта кон Бога кај Љубомир растела и станувала неговата моќ се поголема. токму вистинската верба која ја поседувал била причината многумина кој доаѓале во малата црква да ја почувствуваат Божјата моќ, дадена преку благословот изговорен од усните на Поп Љубомир. несреќните заминувале со широки насмевки и всадеа повторна искра на надеж, немоќните си ја враќале својата сила со само една прегратка која им ја давал на испраќање, доаѓаа луѓето и кога имаа мака и кога немаа, секогаш Поп Љубомир имаше време за сите да ги прими, да поразговара, да им даде совет, да ги утеши, ако беа гладни заедно седнуваа на скромната трпеза да јадат, да ги покани заедно да клекнат пред Божјиот олтар, да се помолат за прошка, откако ќе завршеа со молитвата ќе им дадеше крстена вода која ја пееше специално за нив, ќе ја ставеше во шише давајќи им ја со напомена, залудно и бесцелно да не ја растураат.

Откако ќе завршеше со вечерната молитва, ќе ги затвореше рајските двери на своето мало благословено земно царство повлекувајќи се во малата скромна одаја која беше во дворот на црквата, да се опишува внатрешноста на таа одаја, е само губење на време, бидејќи не изобилуваше со раскош, напротив скромноста се гледаше на секој чекор, маса, дрвен плахар во кој ги чуваше своите свештенички одежди, мала витрина во кој се наоѓаа садовите во кој ја спремаше својата храна, и мал шпорет, кој му го подари еден поимотен граѓанин. ете тоа беше таа одаја, црвениот тепих беспрекорни чист, чист како душата на Поп Љубомир.

Веќе ја изминуваше својата 30есета година како беше свештеник во оваа парохија,со својот крупен стас и милозвучен глас ги пленеше сите,посебно ги пленеше симпатиите кај жените,многу од нив доаѓаа во црквата не затоа што во своето срце го носеа Бог толку пламено,туку зошто во нив киптеше оној женски див оган,доаѓаа поради Поп Љубе,доаѓаа да го видат,да бидат во негова близина,но и да го измамат со некој поглед,што итроштини не смислија да го заработат и да го придобијат но безуспешно,неуспеа ниедна женска итроштина да го натера срцето на Поп Љубе да заигра како на маж,да заигра и да се предаде на земните страсти,дури Цена Црцорова остана стара мома,од пушта желба да стане Попадика,доаѓаше редовно во црква,напамет ги научи сите молитви,и секогаш кога во црквата ќе одекнеше тој ангелски глас,Цена го придружуваше со пискавоста своја,напати му сметаше ,но сепак пристојноста не му даваше да и каже да замолчи,никогаш жените не разбраа дека срцето на Поп Љубомир му припаѓа само на Бог.Знаеше често кога некоја жена ќе дојдеше пред прагот на црквата непристојно облечена Поп Љубе да ја врати со најљубезни зборови.

-оди чедо мое,облечисе попристојно,повторно дојди тука и Бог ќе позборува со тебе,не се грижи ти ,те знае тој и со кармин и без кармин,и гола и облечена,оди облечи ги алиштата што ти ги дале татко и мајка,а не овие непристојни-и навистина ниедна жена не му се налути или замери за овие добронамерни прекори.

Дека неможеа жените да се помират со фактот што на Поп Љубомир не му игра срцето како на маж,кон нив,на неколку кои срцето им беше заклучено со катанец,а низ вените наместо крв им течеше злоба,започнаа низ парохијата да шират разноразни лаги за свештеникот,дека свештеникот дење бил предан на Бога,а навечер,тајно во малите саати,под закрила на ноќта во неговата одаја доаѓала жена од којзнае каде,па блудничеле до раните зори,од што толку го испизмија,тврдеа дека со свои очи гледале како жената влегува,пристојно,а излегува со расчеслани коси,и разместена руба..кога овие гласови стигнаа до ушите на Поп Љубе,не се загрижи или не се растревожи,само мирно им кажа на насобраните жени..

-Што погана уста истурила,света вода ќе испере,што погано срце ќе посее,свет благослов ќе изгори пепел семе ќе стори-а потоа како вистински свештеник ќе влезеше во црквата и ќе се помолеше за спас на нивната грешна и заблудена душа.

&&&

Пролета полека но сигурно го постилаше својот зелен тепих,со секое ново утро животот се будеше се побрзо и повесело,во првите мугри

јатото на мали но весели превесници на раскошната белина од дрво на дрво ја носеа веста за новиот ден,но и веста за новото овогодишно буђење на мајката земја.Најхрабрите вишни веќе ги распукуваа кожурстите пупки на своите заспани гранки,и со тоа на сите други кое се колебаа дали сеуште е време им кажуваа да ја отфрлат наметката која им го продолжуваше зимскиот сон.многу дрвја се плашеа но и се колебаа да ги отворат своите крошни,превртливата и никогаш непредвидлива баба марта многупати пред тоа им го кажуваше ненајавено,дека таа е само носач на пролетната енергија,и дека честопати преморот од зимските дни и неа ја туркаат па така таа мора тогаш сурово да возвраќа,а во нејзината суровост страдаа тие кои најмалку беа виновни,нејзините кревки и млади дрва.но што да правеше,со старечко од одеше од ден во ден се додека изнемоштено не му ја предадеше власта на Април ,Априлот,тој млад и силен ја имаше моќта во доволна количина да се бори со сите природни непогодности..

Да се опишува еден мартовски ден на Поп Љубе е премногу ,но и колку да наликуваше на вчерашниот,сепак имаше и овој посебности,секојдневната река од верници веќе истече,кога наближуваше пладнето,поп Љубе со задоволство ја гледаше старата но голема цреша која се распостилаше скоро во самиот центар во дворот,првите срамежливи пупки се појавија,отиде до нив,и нежно,понежно дури од родителските допири на прстите,само со врвот на прстите помина прво по дебелото и испукано стебло,даваќи му ја така потребната човекова љубов,но и во себе го благословуваше,интересно,кога дојде како млад свештеник во оваа црква,прво дрво што го засади беше токму оваа цреша,ја засади во самиот центар на дворот,како што растеше црешата така растеше популарноста негова кај верниците,колку што истури благослови во срцата на своите верници и колку што кажа молитви за здравје,исто толку кажуваше молитви и за црешата,а таа како за возврат,растеше толку многу што мештаните се чудеа која е таа сила што ги држи тие плодови на ова дрво,но и друго имаше интересно,животните бразди наместо на челото од поп Љубе да се вгнездад,тие одеа во стеблото на црешата,целата беше избраздена со бразди бразди.така и денес ја благослови и задоволно седна под настрешницата на својата одаја,испиваќи го своето второ кафе.

Вечерта додека се припремаше за ноќната починка,сети некој непознат немир,немир што никогаш дотогаш не го почувствувал така како сега,мускулите на стомакот му заиграа немирно,на првиот бран не му даде големи значење,но кога мускулите не престануваа да се

смируваат,напротив некако побрзо започнаа да играат,повторно ја кажа ноќната молитва и легна,мислеше дека сонот ќе биде моќен овој немир да го смири,но го натисна некој арамиски несон,го натисна и не му даде во текот на целата ноќ очите да склопи спокојно,сонот,ако можеше да се каже сонот,траеше кратко,како и тој да се исплаше од овој непознат немир,се вртеше бараќи барем погодно место во постелата каде би можело телото да ја најде најудобната положба за да може да се опушти,попусто,некоја невидлива сила му го крадеше сонот само што ќе се доближеше до очните капаци и го носеше во некоја привидна маглина,некаде во раните зори,кога пропеаа првите петли,капаците се составија ,сонот прошета низ телото,ги разбуди тајните морничави дамари,ги остави таму немирните тајни мигови и со смеа замина небаре виор беше,ги отвори очите Поп Љубе брзо ,да го видеше некој ќе помислеше дека бил на ноќно капење,крупни ладни капки капеа од снагата,стана ја промени рубата,но сеуште беше рано да ја облече ризата,стравот,тој подмолен невидлив ветер дувна и тука,не мубеше познато многу ова чувство на Поп Љубе,но ете и тој како смртник го почувствува,зошто незнаеше,дали овие стари сидови досега го криеа во тулите или е ова некое недојдено искушение,којзнае си помисли.

Стана и излезе пред вратата,свежото утринско ветре го помилува,си поигра со неговата долга негувана брада,а потоа замина да им раскаже на своите браќа за палавоста,првите зраци на муграта со руменилото веќе пишуваа по темната постела нова светлосна приказна,ја осветлија Црквата,која вака наутро искапена во тие Боженствени зраци го добиваше својот целосен сјај,и се полнеше со потребната енергија,лакомо ги пиеше Сребрениот крст тие зраци,откако муграта ја исполни својата мисија понизно се поклони пред светлосните јавачи кои етеги и сега галопираа меѓу дрвјата на градината.

Немирот и сега не му даваше мира,откако се освежи,влезе во помошната просторија,и од полицата со алати,ја зеде ножицата за кроење,сакаше барем рано да ја окрои младата јаболкница која пред три години му ја подариа неговите верници, се доближи до дрвото и во моментот кога сакаше да ја пресече правата гранка слушна глас позади себе кој низ зборовите носеше слатка смеа но и многу искреност и ведрина.

-Дедо Попе,ако ја пресечеш таа гранка,наесен ќе јадеш киселачки а не јаболка...и со својата тивка смеа му кажа дека не зборува напразно.

Брзо се заврти да види кој е тој ранобудец како него кој неможе да спие туку уште во раните зори го троши денот.

На малата дрвена ограда потпрен благо беше Манојло,18 годишно момче со кој судбината си поигра,животниот камшик пресурово го камшикуваше во тој животен период,на 12 годишна возраст ја изгуби својата Мајка,својата најсветла надеж за подобро утре,која наутро го хранеше со најмоќната храна што може едно мајкино срце да ја зготви, широка насмевка,благ бакнеж по челото,и топла преградка .Премногу беше мал за да ја акумулира сета таа болка во себе ,затоа кога хумката црна ја градеа гробарите,Манојло во најдлабокиот и најтаен дел од своето срце го изгради најсветлиот олтар каде отсега натаму во својата самотија ќе се моли и ќе ги пали невидливите свеќи.

Започна едно ново поглавие кое многупати на другите ќе им изгледа на несебична радост,но тоа за Манојло ќе биде само привид,со својата смеа едноставни не им даваше на другите ни миг да сирнат во таа лесно ранлива душа.Растеше со незапирливо темпо,ги такеше деновите на неговото замислено ирамче,на кое беше ставил само светли бои,конците ги влечеше од своите грешки и боите ги мешаше со своите мечти,а тие беа големи,можеби три пати или десет пати поголеми од него,го ткаеше повеќе низ градската калдрма отколку во неговиот дом.

Манојло знаеше и паметеше кога зачестија редовните посети на докторот во неговата куќа,знаеше дека нешто се случува,но постарите,почнувајќи од неговиот татко,па и Вујковците како и тетките кои и тие како и докторот станаа почести гости во нивната куќа не му кажуваа ни нему ни пак на неговата помала сестра што се случува,сите ги ставаа на лицето своите загрижени маски и само се сноевеа од соба во соба небаре го нашле решението на злото кое се вгенздило тука,ќе ги прашаше повеќе со молбен шепот отколку со вистински збор,ВујчеТето што е со Мама,а тие ќе одмавнеа со раката и само кратко ќе му одговореа..премногу си мал за да разбереш.оди играјси со децата...единствено неговата Тетка која ја чувствуваше уште како мал како втора мајка,му ја кажа вистината,можеби не целосната но сепак насамо на нејзин својствен начин,сега барем знаеше што е болката ,но колкава е сеуште немаше престава...па така кога неможеше да влезе во собата каде немоќно беше испружено телото на неговата закрилница,само ќе се потпреше на вратата и ги слушаше болните тивки воздишки,сакаше навистина сакаше тогаш да ја прегрне толку силно и со својата преградка да го направи нејмокниот заштитен круг,круг во кој ќе биде сместена сета негова љубов кон неа,и токму тој тогаш да биде нејзиниот мелем,со своите солзи сакаше барем еднаш да и го измие нејзиното од болка изобличено лице,и така и ја врати онаа нему позната свежина низ која бликаше секојдневната нејзина насмевка.но и тоа не

му го дозволуваа возрасните, целосно скршен,немоќно ќе клекнеше во некој темен агол на дворот позади куќата ,ќе се стуткаше во клопче,исто како во мајкината утроба,и со солзите силно ќе го молеше Бог да не ја зема мајкаму ,низ секоја солза која ја пушташе на земјата имаше по една искрена молитва но безуспешно,смрта беше побрза од молитвите. Остана Манојло со дупката која се јави во неговата малечка скршена душа да ја потполнува со песни место плач, сега од неговото грло иташе ангелскиот глас кој кога ќе запееше во месната црква и Поп Љубе запираше за миг со пропоевта,незнаеа сите кои тогаш го слушаа,дали пее Манојло или ангелот што везден ми вдахнуваше сила.Само утехата Божја која ја земаше од бројните икони му беше единствена потпора да продолжи со високо крената глава .Но и Манојло и Поп Љубе знаеа дека неможе 24 часа да биде во црквата,па затоа мораше да се врати во својот дом,дом кој Манојло веќе не го чувствуваше така .

премногу рано Манојло започна да ја учи уличната сурова борба,секогаш имаше причина повеќе да замине од сопствениот дом,и школувањето беше повеќе со сопствени пари отколку со парите на таткому,единствено во неговиот дом имаше потпшора само од неговиот Дедо Здраве,но бидејќи неговиот татко беше премногу строг,тој несмееше ништо да каже.заработуваше Манојло работејќи се и сешто,не се стремеше чесно да го заработи секој залак,секоје блуза,секоје скромно задоволство што си го пружасе сам на себеси,се срамеше да земи милостиња,кога некој ќе му понудеше ,навредено го вртеше грбот и заминуваше со кратка реченица

-Само сакатите и немоќните примаат милостиња,а јас не сум ни сакат ни немоќен,несакам арам пари,

Така и сега утрово кога виде кој е тој намерник кој го советува,го праша со својот мил глас.

-Од каде знаеш Манојло дека токму оваа гранка нетреба да се сечи.

-Многупати досега сум помагал во овоштарникот на Дедо Атанас кога кроел,па затоа сум сигурен дека токму таа гранка нетреба да ја сечиш-зборувааше и веќе беше во близина на Попот-остави,остави дедо Попе,јас ќе ја завршам таа работа.

Ги зеде ножиците од рацете на Поп Љубе,и брзо но и вешто започна да ги отстранува гранките на младата јаболкница за кој мислеше дека се непотребни.Го Гледаше Поп Љубе како Манојло вешто ракува со ножиците и не само восхита туку и својот тивок благослов му го даде уште утринава,но не запре Манојло на јаболкницата,ги собра гранките ставајќи ги на работ од бетонот,и со брз и еленски скок,се најде пред младите праски и ним да ги припреми за овогодишниот род,додека

неговите раце вешто се движеа меѓу гранките,од неговите усни одекна песна..

Зошто ли Мајко небото Плачеше
Кога мене ти ме раѓаше
Дали Судбина игра си играше
Или Судбина клетва ни фрлаше

Немирот повторно го натераа Поп Љубе со татковски поглед да го погледне Манојло,скришум низ образот му се лизна една предавнички жешка солза која брзо се изгуби во брадата,првите петли веќе ја отпеаа својат ранобудна арија,но вторите и третите не се осмелија да ја пуштат својата песна пред овој глас,туку како неми гледачи стоеа на плотот сакаќи и тие да имаат таков мил глас на кој со восхит и птиците во лет ќе запираат,утринското ветре ја намали за миг брзината,сакаќи и тоа во себе да ги впије тие нежни гласовни вибрации кој откако ќе излезеа од грлото на Манојло,беа боженствени тонови,Манојло пееше и работеше негледаќи што се случува околу него,Поп Љубе ја стегаше својата старечка чешма да не потече,страмота беше возрасен да плаче,не пак Поп,секој збор од песната на Манојло беше оштар нож кој го параше

Зошто ли Мајко Ангели молчеа
Кога ти ми благослов даваше
Дали судбина Игра си Играше
Или Судбина клетви ни фрлаше

Веќе работата со кроењето беше завршена,позади него на земјта останаа куп гранки,кој сега требаше да се соберат,не му преставуваше ова некоја тегоба,се наведна и гранче по гранче ги собираше во сноп,непрестануваќи да пее.

Судбино Судбино што ми напиша
Судбино Судбино што ми запиша
Само јадој ти ми остави
Само чемер ти ми направи

Ги собра сега на едно купче сите гранки,и се упати кон Поп Љубе да му ги врати ножиците,озарен што денешниот ден го започнал корисно,кога стигна под тремот зачудено го погледна попот.

-Дедо Попе,па ти си плачел.

-Не сине,не плачам,утрово Бог од мене побара да го измијам моето валкано лице со сопствените солзи,така ќе сум бил почист за утринската молитва,но остајме ти мене,кажими дали си гладен.

-ех уште прашуваш-со широка насмевка одговори-па посебно ако е попски доручек со задоволство ќе го прифатам-повторно се насмеа-тоа задоволство за ништо на светот не би го отфрлил.на шегите од Манојло

ретко кој му замеруваше,а и немаше голема причина за замерка,во секој негов збор немаше отровна стрела која би го погодила со зло соговорникот,па и затоа не му се лутеа луѓето.

-ајде ајде нетуку треси зелени-го прекори Поп Љубе,но и тој во овие зборови немаше лутина-оди измијги рацете на чешмана,па потоа додека јас го припремам доручекот,ти оди отворија црквата,да ја направиме утринска метанија на Бога,да му кажеме благодарам за оваа подарена денешна убавина што ни ја подарил,па потоа ќе доручкуваме. Ги зеде Манојло клучевите од црквата,и додека Поп Љубе го припремаше скромниот доручек,тој веќе со метлата во рака ја метеше,немаше којзнае што да се мети,бидејќи беспрекорната чистота бликаше насекаде,но таков беше редот,неможеше да запали свеќа се додека не дојде Поп Љубе и не влезе во олтарот,кога Поп Љубе се појави во својата црна риза,се прекрсти трипати на самиот праг,па со десната нога влезе,пеејќи ги божествените оди,одејќи кон олтарот,Манојло го запали кандилото,и застана во десниот агол придружувајќи го во песната,светлината и песната беа најмоќните енергии кои сега кружеа низ тој мал простор правејќи фигури со несекојдневен блесок.Утринската литургија беше завршена,сите црковни ритуали беа направи за да се вознесат зборовите земски кон небеса.Излезе Поп Љубе од црквата,напред одеше тој по него Манојло,сега одеа и молчеа додека не стигнаа до одрината,која и таа срамежливо ги испрчи своите зелени пупки.седнаа на трpezата и откако и тука ја кажаа кратката молитва,започнаа со појадокот,Поп Љубе започна полека залак по залак да става во уста,додека Манојло лакомо ги земаше залаците.

-Полека полека,не брзај толку со залаците,никој нема да ти ги земе од уста.

%%%

Летотот веќе ги броеше своите последни денови,додека есента трубеше на врвовите од планините,со своите први жолти лисја кои ги испрати по немирните ветришта да му кажат на нејзиниот пеколен брат дека е време да оди на овогодишната починка.

Плодовите оваа година во Поповата градина родија и колку треба и колку нетреба,одвреме навреме ќе се појавеше Манојло низ градината и прво нежно исто како Поп Љубе ќе ги помилуваше стеблата на тие плодносни дрва,па ќе земеше суви колци за да ги потпри натежнатите од плодови гранки.Сите кои поминуваа покрај оваа градина со восхит гледаа ,некои и по малку љубомореа што и нивните градини не беа

натезнати со плодови,но никој не се осудуваше да влезе и да скине некој плод,кај сите имаше некој потаен страв од гревот,бидејќи оваа градина беше црковна.

И досега но и оваа година повторно луѓето од парохијата се уверија во широкоградноста но и искрената љубов на Поп Љубе кон нив,откако ќе го собереше плодот од дрвјата,ќе го поделише во неколку торби,и на посиромашните семејства одеше и им ги даваше,немаше посреќен човек од него кога ќе ги видеше малите бели детски запчиња како се зариваат во зрелите плодови,како низ малечките брадички им потекуваат брзи потоци од сокови,а тие лакомо ќе ги испуштеа своите јазичиња ќе го собереа тој сок и продолжуваа да уживаат во тој миговен слат.

Деновите еден по еден се редееа од првата средба на Поп Љубе со Манојло,некако му прирасна на срце добродушното момче,честопати знаеше за многу работи да му се најде при рака,кога сметаше дека треба да го советува го советувааше со татковски совет,и покрај тоа што Поп Љубе никогаш не стана родител,сепак тоа чувство никогаш во него не згасна,па сега кога Манојло го гледаше како свое дете,го советувааше,неколкупати отиде дури и во школото да се распраша за неговиот успех,и секогаш ги преколнуваше неговите професори да не му кажуваат дека бил,но и од друга страна немаше голема потреба Бидејќи Манојло беше солиден ученик.во една прилика го праша дали би сакал животот да го посвети на Бога,но од одговорот беше навистина изненаден.

-Не дедо Попе,несакам да се зацрнувам по вторпат,доволно е еднаш што се родив,воедно знам дека Бог има други планови со мене,знам дека се големи и трновите,но сепак секогаш кога ќе посакам тој ќе биде тука со мене.

-Ех бре дете,а од каде пак ти знаеш што Бог сака од тебе.

-Ќе ти кажам нешто ,но нескам да ме разбереш погрешно или да помислиш дека сум забегал.

-Како можам бре Манојло за тебе да помислам дека си забегал.И какви се сега тие зборови.

-Па добро прво да си прашам.

-Ајде баш ме интересира да слушнам, како ти знаеш што сака Бог од тебе.

-Еве вака..кога започнуваше Манојло да зборува,секогаш имаше обичај соговорникот да го гледа во очи...Самовилската Ливада ја знаеш нели..на овие зборови Поп Љубе изреагира премногу бучно.

-Немој да ми кажеш дека си бил таму.

-Полека Полека Дедо Попе не се жести пред да слушнеш-имаше навистина преголема сериозност во овие зборови.

-Како да не се жестам Манојло ,кога слушам дека одиш на места каде само зли сили се збираат.

На овие зборови Манојло гласно се насмеа.

-Какви зли сили,ајде те молам и ти не се води од муабетите на овие стари излапени и заблудени бабетини,кои само празно се молат.

-ех па ти празно

-Празно празно,овде метании до земја прават,дома баат и вражаат,а потоа низ цела населба само лаат како гладни кучки.

-Манојло сине не им суди ти,остави Бог да им пресуди,туку ајде остави ги ти бабетините,секој си го носи сопствениот крст на грбот.

-добро ајде во кратки црти ќе ти кажам.

-ајде почни Манојло нетуку ме ставај во неизвесност.

-еве вака-повторно им даде важност на овие зборови,гледаќи го свештеникот право во очите-крај самовилската ливада на самиот крај има пештера,ама таа пештера не ја знаат многумина,а и тие што ја знаат не се осмелуваат да влезат,премногу има страшни приказни за тоа место,но и ветерот кој фиучи низ тие тесни ходници кој се во внатрешноста им го зголемива стравот на колебливците кога ќе дојдат на отворот,па така никој како што забележав кога првпат влегов пред мене не влегол никој долго време,е таму Дедо Попе има стар храм од ранохристијанскиот период.

-ееее Манојло Манојло, пак ти од каде знаеш дека е од ранохристијанскиот период.

-Ама сега рековме да не ме прекинуваш-дека знам знам ...целата пештера е наредена со крстови што сум ги гледал во една стара книга кај тебе,има три Фрески и тоа големи колку мене,на Архангелот Михаил,на Архангелот Габриел,и Архангелот Рафаел...на овие зборови Поп Љубе остана со подзината уста...насредина од овие фрески има камен олтар со вдлабнатина...во таа пештера доволно е само неколку мигови да бидам присутен и целата започнува да свети со млечно бела светлина,светлина поубава од дневната,насекаде започнува да се исполнува внтрешноста со мирис кој потсеќа на ванила,тој мирис ми го дава толку потребниот спокој,ете таму кога сум осамен и натажен одам,таму во шуплините има една прастара книга,во прво време не ја знаев содржината,но и самиот неznam од каде ми дојде тоа чувство,започнав да читам течно,прво полека потоа како што се појавуваа буквите така се претвораа во песна,па така сега кога ќе отидам и започнам да читам од таа книга,секогаш се појавува Ангел со кој

разговарам...на овие зборови подзапре за да ја виде повторната реакција на попот,изненаденоста помина па сега на неговото лице веќе јасно се отцртуваше љубопитноста....

-А од каде пак знаеш дека тоа е Ангел,можеби е тоа само една од многуте измами на лукавиот.

-Не Лукавиот дедо попе,неможе никогаш во својата светлина да донесе блаженство,мир и спокој,така кога ќе се појави,немам никаква потреба да ја отварам устата,доволно е само мислата да ја пуштам и Ангелот веќе знае што го прашувам,па така во една прилика го прашав,која е мојата иднина,само се насмевна и ми рече затвори ги очите,да те поведем по твојот пат,можеби нема да ти се допадне некогаш но тоа е твој,треба само да го изодиш,секогаш кога ќе паднеш на колена јас ќе бидам тука околу тебе да ти ја дадам потребната сила да станеш и продолжиш.

- Манојло сине-сакаше да каже но беше прекинат.

-Дослушајме сега-и пак го погледна право в очи-за да ти докажам еве погледни-ја крена својата блуза,покажуваќи на белегот под левата града.-гледаш,го гледаш ли ангелскиот жиг што ми го фтисна,од левата страна,ова е најсилната амајлија која ме штити од сите зла,под услов јас да не ги предизвикувам тие сили.

Навистина Поп Љубе беше фрапиран од тоа што го виде,такви мали цртежи имаше во книгата но тој не ги разбираше,книгата му ја донесе еден испаничен трагач по злато,кога копал во некој стари гробови ја нашол,но постојаните неприродности кој го следеле до толку го исплашиле што завиткана во црвена плишена крпа ја донесе и му ја остави на попот ,но и Поп Љубе не ја отвораеше таа книга,понекогаш кога ја држеше во рацете ја чувствуваше нејзината моќ,но не ја знаеше соджината,бидејќи беше напишана на прастар јазик,кој тој не го знаеше,а токму овој симбол кој го виде кај Манојло беше во таа книга.

-И добро сине Манојло,кога си видел сега што мислиш.

-Па скоро се знам,само едно не сакаше да ми каже,денот на мојата смрт,рече дека од таа книга и ним не им е дадено да читаат.Е сега кажими дека лажам.

Поп Љубе стана,со брзи чекори отиде во малата одаја и од таму ја донесе,старата книга,која беше испишана со старо писмо,кориците беа од кожа,но поради годините беа излбледена.ја остави пред Манојло.

-Ако мислеше за оваа книга,а знам дека мислеше евеја,ајде прочитај што пишува.

Манојло прво нежно помина по кориците од книгата,се прекрсти три пати,потоа погледна во небото ,а со тоа како да бараше дозвола да го

отвори тој таен свет,свет каде што обичните смртници немаа пристап,кога ја почувствува топлината на врвовите од своите прсти,полека и внимателно ги разгрна кориците,на правата страна блесна сликата на Шестрокрилниот Ангел Михаил.Откако со погледот ја впи малата но брза светлина која блесна ја отвори втората страна.Започна полека и внимателно збор по збор да чита на глас,Поп Љубе слушаше и неможеше да им верува на своите уши,во еден миг запре.

-Ова е Ангелската Хиерархија дедо Попе,овде се наведени сите Ангелски Родови и Чиновни,како и бројот на Ангелските армии.бесценета е оваа книга,но воедно е и премногу моќна,-ги вртеше внимателно страните-во оваа книга има премногу јаки молитви за контакт со Ангелите,доколку оваа книга дојде во зли раце,може тој што ќе проба да ја злоупотреби да го спржи на лице место.тргнија оваа книга подалеки од очите на смртниците,и недавај многумина да ја допираат,ако некој има само и зла мисла,таа може да го повреди.

После овој разговор Поп Љубе го гледаше Манојло со други очи,со уште помилни,и погрижливи.Кога после 6 години од тој разговор Манојло му соопши дека ја нашол својата животна сопатничка и дека ќе се жени,на радоста од Поп Љубе бликаше од секоја пора на неговото тело.

Манојло,низ жолтите зраци на небото го наслика ликот на мајкаму,која сега некаде од некој облак ја гледаше радоста која никогаш не дочека да ја види,го замоли белузлавиот облак,да и ги подари капките за да би можела да се исплаче со земен плач,течеше оваа река на среќа се до првите петли кој ја најавија зората,беше знак дека сега сите треба понизно да се поклонат пред последниот сон и да го зграбат,на младоженците да им ја предадат правата брачна ноќ,кој во овој случај беше првото брачно утро.

Мајкина Антерија

Замина Манојло под невидливата антерија што ја фрли неговата мајка,таа антерија му беше многупати ноќна покривка,но и заштита од сето зло кое постојано го демнееше низ врвиците,а Манојло како што го дал Господ,ведар,насмеан и полн со искреност,како магнет ги привлекуваше злите луѓе,но кога ќе ги почувствуваше нивните отровни и дволични пипала околу своето срце брзо ги отфрлаше,одеше со гордо крената глава се до оној момент кога и него како и секој маш го зафати најслаткото лудило,потребен беше само еден поглед и еден збор,во утробата да заиграат тие чудесни невидливи но магични пеперутки,го заиграа својот заносен танц водеќи го во сега друг животен правец.

На денот од својата венчавка Манојло без миг размислување,пред стотици сведоци и пред сезнајниот и сеприсутниот сведок Бог,пред неговиот величествен земен видлив и небесен невидлив олтар го извади своето трепеливо срце,гордо подаваќи го на својата скана да го има во своите раце,да го чува во своите топли пазуви,но и да го храни со својата љубов,и го даде со својот свет завет дека никогаш ниедна друга жена ќе ја нема таа привилегија ни да го допре ни пак да го држи во своите раце срцето манојлово,се завети незнаеќи дека тој светол завет неговата сакана после многу години ќе го згази како нешто безвредно,ќе го извалка,ќе го фрли во највалканата човечка животна кал,во која се преливаат сите нијанси на црнилото.

Додека таа вечер лежеше во железниот кревет Манојло со туп поглед гледаше низ отворениот прозорец,гледаќи со мислите одлета некаде се до височините каде царуваше месечината,од малиот птвотвор на светот во кој сега се сокри ја провре мислата,мисла која сега ја посакуваше дека ќе отпатува до тие пространства и ќе му го донесе неговиот спокој,таа како да го разбра,само едно мало светлосно снопче на надежна светлина пушти низ процепот на темнината и го всели некаде длабоко во дамарите кои посакуваа да се заврши сета оваа агонија,гледаќи ја својата миленичка Манојло со блесокот кој одекна во зениците негови започна копнежливо да ги чека брзите кочии на сонот да и вечера

долетаа до некогивите клепки,и како другпат а му го остават сонот,навистина тропотот на нивниот небесен од одекнаа,но како да ја заобиколи куќата негова,неприроднот студенило со свиреж злокобен свирна и го растера тие кочии да се распрснат небаре се меури од сапуница,а тие брзи и безобразни предвесници на злокобот,копилињата на неспокојот,морниците започнаа да скокаат од сите страни во телото,со призвукот што го правеа додека се лизгаа по танките површини на вените ја морничавеа секоја клетка.,кожата ја послаа со својата ладна покривка ка која добиваше нерамна форма,,а таа форма беше му стана поттик на стравот да се разбуди од сонот во кој заспа неодамна,се затресе Манојло и ги спотера гласните жици да го испуштата својот спасоносен крик,но ладната рака беше побрза од мислата,не му дозволи да викне по дедаси,го стегаше силно мрзнеќи ја таа спасоносна мисла на половина пат,тежината која започна да се таложи на надворешната страна од градите започна да станува претешка за свесните функции на телото,пакосницата беше започна да галопира кон неосвоената тврдина,срцето,јуришаше со своите ладни војски грабажи и сеќеќи ги немилосрдо сите капки кои ќе се испречеа пред неа,за да одржи каков таков ритам на дишењето Манојло започна свесно да го штеди секој грам воздух што го акумулираше во себе,со резервите,кога повраљатно збираше од надворешната нови грамови,го пишташе,,пробуваше со полуотворената устара и да граби воздух и да викни но папсаноста го собладуваше,со секој внесен грам на нов воздух се намалуваше просторот каде се собираваше тоа невидливи небо,,артериите со полупапсана сила пумпаа нова сила,но безуспешно,скоро се чекаше мигот на тој кобник кога победоносно ќе го забодеше копјето во самата средина на срцето и ќе ја прогласеше својата мрничавата фатална победа.лакомоста за секој залак на свеж воздух стануваше с епоголема градите во таа жестока и сурова борба се издигаа како ридови ќе се издигнеа до неприродна големина,да потоа се спуштаа брзо,вовлечени во длабочините на болката,..вестителот на смрта сега задоволна клекна само на чекор пред срцето ,и секој негов чекор беше еден болен грч на ликот,,грч кој пушташе неми крикови низ собата..поразот стануваше очигледен,вестителот ја распрска својата жолта боја прво на ликот потоа не ја штедеше додека се растураше низ

телото.брзите ладни капки веќе првичното славје го започнаа да го прават,избиваа од порите на челото,последниот очаен животен крик,тивок во собата на манојло,но доволен за да го прекине лесниот сон на дедо здраве,кркорењето,го натера да рипне од креветот и со смо неколку чекори да се најде крај својата иднина,уште од врата неговите очи во таа темнина можеа да го видат грчот на ликот што се распослал па со неверување гледаше,ужасот беше се всади во вкочанетите раце,ужасот миговен,ја запали сијалицата гледаќи ја болката како се распослала во најголемиот раскош на ликот.светлината на миг како да беше моќна да го растера студенилото од собата.

Третото самотно утро манојло го дочека со шитум отворени очи,небеше којзнае подобро од вчерашното,ги гледаше аглите со надеш дека во некоја шуплина ќе ја пронајде спасоносната формула која на волшебен начин ќе му каже дека сето ова е само еден сон,но сивопепелстата мачнина која го препокриваше го разуверуваше,само лежеше незаинтересирано,на првото викање на дедаси не слушна,продолжи и понатаму да сонува со отворени очи,кога вратата се отвори се појави горостасниот старец,неговиот благ поглед само го помилува и без прекор му кажа дека е време да се зграпчи денот.

-ајде сине,време е ,време е да и погледнеме на вистината во очи

-но дедо

-оставиго сега ти твоето но...колку повеќе ја оставаме да се пласти,толку ќе биде се поболна,ајде ајде,таму каде што ќе помине вода не се враќа повторно....

-но.....

-реков,оставиго твоето но,ајде да ми помогнеш

Безволно стана,со од кој повеќе стоеше отколку што одеше се движеше по дедаси,Дедо здраве,несакаше на никој начин да ги забрзува работите,сеуште беа свежи сеќавањата,раните небаа ни приближно зацелени,Манојловата отсуност му кажуваше на Здраве да биде внимателен.

-сине Манојло,сега слушајме внимателно

-кажи Дедо.

-сега се што ќе ти кажам,ќе ти изгледа дека не е така,но како ќе поминува времето,така повеќе ќе сваќаш дека сум во право..знам,премногу си повреден,сеуште ти се свежи сеќавањата,сеуште мислиш дека нешто ќе се случи,дека чудо ќе се појави,и ти повторно ќе одиш по тие патеки,а се што сега се случува било само еден сон.

-но Дедо каде ќе води овој разговор.

-слушајме и не ме прекинувај.

Пред да продолжи да зборува пред него ја стави чашката со ракија,ми на Манојло му тури една

-ајде напије,ќе ти ја врати силата..

-Прва работа што треба да направиш е да Избереш,значи правилниот начин на избор ќе те извлече или ќе те турни уште подлабоко во бездната во која си сега..погледај и на вистината во Очи..кога твојата сакана заминала со друг,таа не се враќа..и нема никогаш да се врати,од едноставна причина што ти и никогаш не си бил во нејзиното срце,не си бил во нејзините очи,тебе никогаш не те гледала во нејзината иднина..значи сега прва работа што ќе направиш е да избереш,по кој пат ќе одиш

-но Дедо таа сеуште ме сака..

Извесно време го гледаше својот внук како зборува со сјај во очите за својата сакана.

-синко,ќе ти кажам нешто,овие зборови ќе те заболат можеби,но подобро е да ги слушнеш од мен,отколку од друг.

Ја крена главата Манојло,чекаќи што ќе каже дедому.

-од Бог е дадено,една жена да биде во срцето само на еден маж,и обратно,да биде сакана почитувана само од еден маж,и токму

Љубовта,е она по што се разликуваме ние од животните,ним ги водат нагони, ана нам Разумот ..сакаше нешто да каже Манојло,но дедому му покажа со рака да молчи..знаеш сине ,кога една жена ќе легне со двајца мажи,таа веќе во очите на мажот ја губи убавината,а неа,за кратко време и здосадува и вториот,бидејќи смета дека третиот ќе има многу повеќе од тоа што го имале овие двајца,потоа и тој и здосадува..и се така во еден волшебен круг,каде што таа е сечија,но без обличие на жена,која е вредна за почит и љубов....така и твојата сакана..таа за скоро ќе стане сечија..и самата ќе започне да се дави во морето од сопствените лаги..остави не тагувај...можеби биле вредни годините што сте ги поминале,но таа сега веќе не е вредна да го губиш времето во тага..

-но Дедо,јас сеуште ја сакам

-не дедо,ти не ја сакаш,сега те тера да се убедуваш себеси дека ја сакаш стравот од утрешниот ден,каде знаеш дека си сам..те тера болката да ги кажува овие зборови,како себеси би се утешил..

Замолчија и двајцата извесно време

-ајде,ајде ќе ја заборавиш,за се има причина,и Бог можеби сега ти припрема нешто поголеми и поубаво...ќе ја заборавиш.

Избор

Долгото седење на каменот, како да ги замрзна сите нормални сетила на Манојло, та не го чу малото девојчекога дошло до него, свонливиот глас го врати во стварноста.

-мастилото ви се разлеало на хартијата до вас...

-ах, простете не видов, во последно време сум многу несмасен, или можеби сум станал толку невнимателен што и хартијава веќе нема никакво значење за мене...

-ве гледам веќе трет ден седите под мостов, и само гледате во водата... продолжи да зборува непозната девојка... овде е премногу ладно... сега е јануари...

-да седам, зошто сакам да го споредам Божјото студенило со студенилото во мојата душа, но... застапа за миг... студенилото во простор е променливо, додека во душата е постојано...

-вие сте тажен....

Зарем ова дете навистина не знае да стави крај на нејзините прашања помисли Манојло.

-не, не сум тажен, само ја мерам трпеливоста на времето, сакам да знам до која граница можам да го истегнам еден обичен миг, ако успеам да го спорам ќе биде најдобро...

-зошто, што не е во ред со времето... повторно праша девојчето.

Проба сите мисли да ги собере во еден сноп, и да ги усмери некаде напред во некоја шуплива надеж, но центрифугата на минатото вртеше премногу брзо, да повторно го врати некаде во близината на мигот што сакаше пеколно да го заборави...

Седеше сам, обиколен со обичниот декор кој беше исполнета скоро секоја канцеларија на Болничките доктори, и со преголем немир го исчекуваше доаѓањето на Доктор Петранческа да се појави со својата широка насмевка и преголемиот оптимизам.

Крцкањето на вратата го натера брзо да го сврти погледот кон тој правец, се појави, се појави Петранческа носејќи ги враќа сите документи и снимки, но нејзиното темно лице не зборуваеше убави, проба да стави една вообичаена лажна докторска насмевка, но беше невешт глумец во такви престапи, изморено седна на бирото и се загледа во Манојло, Човекот кој не беше човек, повеќе сенка која само се лизгаше низ улицата, сенка која стравуваше и од најслабиот ветар.

Двете искри блеснаа во неговите очи, сега тие искри ете помисли и тој ја имаат таа моќ да го запалат и најтајниот живоотворен оган во секоја

единка па и во него, целиот поглед го фокусира во усните и исчекуваше, навистина Манојло стана експерт за издолжување на времето, така и сега го издолжување и ги мереше милисекундите толку брзо што и самото време ќе се зачудеше од каде му е таа способност.

-и...само праша , тивко, толку тивко што и мравките во дворот застапаа да одат, за да се слушне неговиот шепот.

-добро е добро, добрееее....

-само добро и ништо повеќе....

-Манојло..застани ....Манојло за тоа сме ние лекарите тоа добро да го направиме подобро, и на крај да биде најдобро....

-тоа ваше добро има ли име....

-Манојло, избериго животот и дојди идната недела да започнеме со вообичаената терапија...

-Животот или агонијата...

-изборот е твој.

Заспиваше со тажниот залез на сонцето некаде преку планината, се будеше со неговиот изгрев кој ги осветлува и топли неговите студени солзи

Но сега студениот Божјо, ги покажа своите сурови катници та го натераа Манојло да стане од местото, го погали по разбушавената коса, малото девојче и замина.

Разбудена детска сласт

Стоеше Манојло и ова утро буден на прозорот,стоеше зошто не сонуваше веќе и затоа веќе седми ден буден ја дочекуваше секоја зора,стоеше и сега на прозорот низ млаката светлина ја гледаше калдрмата наредена во дворот,секој камен од таа калдрма имаше по некој драг спомен,и во процепите на тие камења што беа се затнале со земја се криеа многу негови детски насмевки...благо и млако се насмевна на ова.

И дедо Здраве не спиеше,тој небаре беше воскреснат Самоилов војник будно стражареше над секој сон од неговиот внук,во целата таа негова будност го слушаше и најслабото дишење ,го слушаше и најслабиот крик кога крикаше неговото рането срце.

Силниот тресок на грмотевицата,таа небесна гласничка која доаѓаше да се испразари со земјата за благослов или отплата на долг..го распара утрото и со силна светлина го обли целиот простор,беше толку силна што Манојло ја почувствува и топлината на таа грмотевица,и токму таа топлина што проструи низ телото на Манојло ја имаше моќта да ги прегори сите чемери,да ја пеплоса и неговата тага,исто како што му се пеплосаа сите спомени,да ја прегори и да му вдахне таква сила ,сила каква што никогаш не видел,покрај сета сила,Манојло не ја виде и преобразбата на неговото лице,длабоките животни бразди исчезнаа,темнината на неговото лице непозната рака го однесе,и сега сјајот на младоста беше повторно залепен.

Кознае уште колку ќе стоеше манојло на прозорот,ако миризбата на свежо пржени лепчиња со јајца не го натераа да ги рашири ноздрите до прскање,Дедо Здраве утрово го припремаше најомилениот оброк на својот внук,покрај тепсијата со лепчиња го стави бокалот со свежо матена маштеница што му ја донесе Атанас од БелоПоле.

Кога веќе цревата ја запеаа својата весела песна Манојло брзо со само неколку скокови ги прерипна скалите и за час беше во дневната,кога ги виде лепчињата наредени во тепсијата ,кажа едно добро утро и без да

биде поканет на трпезата седна грабаќи со рацете лепче кое сеуште го мешаше мирисот и топлината на маслото,лакомо залаците ги голташе недаваќи ни миг воздух да проструи низ грлото.

Се стаписа кога го виде Дедо Здраве својот внук променет,светнат и насмеан,со полн елан во себе,го гледаше и неможеше да си верува на своите очи,сега пред себе го имаше Манојло од пред 30 години, Манојло кој животот му бликаше од секоја пора....сомнително заврти со главата и за себе само прмрмори..нека е на арно ова,ама не е а на арно...мора ноќеска самовили да го воде по ливадите,мора,мора некоја сила нечиста овде да ги замешала прстите што вака е со детево,но нека,ај да видиме што ќе се испили од ова.

-полека ,полека сине Манојло,не брзај никој нема да ти го земе залакот од уста...слабо го прекори внукот,но попусто.

-леле дедо секогаш си правел убави лепчиња,но денес ти се најубави...зборуваше и ги топеше залаците брзо,една по една кришка снемуваше од тепсијата,бокалот веќе се испразни со маштеницата .

-сине манојло,оди каде што ќе одиш,но гледај прај за ручек да се вратиш...

-ќе гледам,ќе гледам дедо...малку ќе прошетам,па етеме мене за ручек дома.

Повторно се срина солза.

Времето,тоа беше една изедначена мерка,која не одеше ни побрзо,ни побавно,изедначени ритаму кои не носеа ништо,токму затоа Манојло ни ги тераше чекорите да одат брзо,ни пак споро по белиот плочник на плоштадот,со рамномерно чекорење одеше кон денешната цел,која беше иста како вчерашната,бесцелното седење во кафулето,каде со своите другари од детството ќе ја испиат блуткавата кафеава вода,која кафанџиите ја нарекуваа кафе,ќе раскажеа некој сеуште полупапсан спомен,и толку,ни Манојло,ни пак неговите другари не беа од тие кои единствена забава во ден им беше да се седат на тератсата од кафулето,и секој кој ќе поминбе да кажат некое мислење за него,повеќето мислења кои се кажуваа беа во негативна смисла,помалку во позитивна,тоа беше омилената забава на многумина,секој за секого нешто знаеше,а најинтересно беше што токму тие кои се знаеа,најмалку за себе можеа да кажат нешто,бидејќи на некој начин беа дел од Човековата празнина,луѓе кои во себе ја носеа токму таа човечка празнина.

Малкумина во оваа целокупна празнотија Манојло можеше да стретни луѓе кои и кога ќе им беше тешко,не покажува слабост,туку цврсто ќе ги стегнеа своите вилицы и продолжуваа понатаму,кога злите ќе ги видеа овие цврсти луѓе беа немоќни,бидејќи неможеа на нивните рушевини да градата некакви си победи.

Гласните разговори на многумина кои стое на плочникот веќе не ги слушаше,помина полека низ гужвата која ја правеа токму тие кои тврдеа дека нема работа никаде,и се проби кон почистистиот дел од плоштадот,а таму неколкумина питачи седнати еден по друг со некоја ним позната филозофија за местото на питање,го погледнаа сите четворица,зошто знаеа дека кја еден денес ќе ја спушти својата милостиња.

Во моментот кога се одлучи,држејќи го ситнижот во дланката,позади се бе слушна глас,глас кој не го слушал повеќе од дваесет години..

-повторно правиш погрешен избор..ги кажа овие зборови бидејќи тој денес застана пред момчето кое ја подаваше раката за милостињата која ја спреми Манојло.

Се заврти да види дали е тоа што го помисли во првиот миг,да во право беше Манојло,позади него стоеше Лидија,неговата Љубов од средношколските денови,се доближи до него и го прегрна,исто онака како во старите денови,нежно и внимателно.

-можеби јас правам погрешен избор,но ти гледам дека сеуште ги имаш очи со боја на хаос...овие зборови додека ја гледаше го вратија во она негово време кога ни тој ни Лидија не ги симнуваа своите насмевки од лицата.

-од каде ти тука...ја праша,бидејќи слушна дека заминала од градот и никој не се сеќава дека се вратила.

-се вратив бидејќи ехото на твојата болка ме повика...

-верувам дека сеуште ја имаш тврдоглавоста ,која ја имаат во нормални услови три жени.

-кога веќе знаеш каква сум,тогаш несмееш да го одбиеш моето кафе..го кажа ова и се насмеа толку гласно,што скоро сите се завртиа да видат кој се смее така искрено но и слатко,малку и заразно.

Тргнаа заедно кон најблиската кафетерија,седнаа во удобните столици кои ги најдоа празни,и започнаа да разговаараат онака како што расговараат стари познаници.

Дали беше рефлекс некој,или оживеаните спомени,кој ќе знае,но раката на Лидија тргна кон раката на Манојло,го допре нежно,а потоа силно го стисна кажувајќи му така со некажани зборови,дека таа е сега покрај него.

-Манојло..

-Молам

-што гледаш сега во мене,те молам биди искрен

-прво би му одговор сега на Бог..Боже колку е убава,а тебе,тебе би ти рекол дека сега си поубава отколку што те знаев..

Навистина и годеше одговорот,но го изненади со тоа што му го кажа

-само ти се чини Манојло,несречна жена никогаш не еубава,во мене,сега ти уствари ја гледаш онаа Лидија која ја сакаше...гледаш тоа што сакаш да го видиш.

-можеби и со право,но сепак јас ја гледам она Лидија,која и сега е убава.

Продлжија да зборуваат и двајцата за се во животот,кога покрај тарасата помина другарите на Манојло.кога го видоа со Лидија,веднаш сватија дека денеска нема ништо од секојдневното заедничко кафе,но сепак мораа да прокоментираат.

-ха,се најдоа во седалото двете гулапчиња и сега ама воопшто не ги интересира што се случува наоколу.

Манојло ги погледна тројцата другари како стојат покрај жардинерата и се смеат на нивна сметка,но не им замери.

-добро,добро не се лутете,денешното кафе ќе го оставиме за утре,а вие муабетите зачувајтеги за утре важи.

Ако ги потрошиме денешниве,незнам далиу ќе ни остане за утре,ама нем аврска останете и уживајте.

Се изгубија тројцата во гужвата.

-не им замеруваш нели,ги знаеш и ти самата какви се..се извинуваше Манојло во името на неговите другари.

-и тие не се промениле,немаат лоша намера.

-зошто се врати Лидија,одеднаш тебе те снема од градот,Јас никогаш не се налутив зошто замина без поздрав,но сепак и тогаш и сега верувам дека ти не би заминала без да кажеш зборум,ако немаш некоја добра причина.

-Манојло,ти си првата личност на која го кажувам моето минато..но во кратки црти..

Манојло замолчи гледаќи ја со восхит во очите Лидија,со секој нов поглед во неа,во него се будеа некои тајни но слатки немири.реката животна како да започна повторно да се буди и кај него.

-којзна еможе и јас се вратив од истата причина за која се врати и ти.го познаваше добро и ти мојот татко,посебно неговата алчност..за нас тој знаеше,но никогаш не ми префрли,бидејќи имал други планови...кога го завршивем средното,премногу добро знаеш за моите големи планови за иднината,но тој ги прекина доста сурово,летото беа дојдени некои пријатели од Австралија,па тој набрзина без мое знаење се договорил за бракот,без мое знаење ги припремиле документите за заминувањето,па кога вечерта дојдоа да за веридбата,јас бев шокирана,вечерта се верувме,а другиот ден после пладнето веќе заминавме во Австралија,јас сеуште не бев свесна што ми се случува,а веќе бев далеку од тебе,ми требаше месеци да се соземам и да сватам дека сум мажена...на тоа мажена се насмевна некако цинично..таткоми не ме омажи,тој уствари ме продал да добра сума,од парите кој ги зел од својот зет,ја изгради новата куќа која сега се распаѓа,бидејќи тој никогаш не ги научи моите браќа да работат и да заработат,тие мислат дека се благословени шеспати од Бог,па треба само да се дембелеат и другите да ги ранат,нојот маж никогаш не го сакав,ни пак можев да го поднесам во моја близина,секогаш и во најмала препирка,го нагласуваше парите што ги дал за мене,и парите што ете ми ги дава за да живеам лагодно тука..премногу сакаше Машко,па на некој начин бев принудена да раѓам три пати,првите две деца беа женски,додека третото беше машко,но никогаш вистински не ги засакав тие деца,од проста причина што ги воспитаа така да ме гледаат со презир,мојата работа во нивната фамилија завршила кога сум го родила машкото,тие и за тоа ме донеле,кога вистински сватив дека навистина сум странец во нивната куќа,една добра пријателка ме посветува да се концентрирам само на себеси,и да заработувам,воопшто веќе не ги интересираше,кога одма

кога се враќам во куќата,тоа траеше повеќе од 10 години,децата никогаш не посакаа да бидат во моја преградка,премногу ме болеше нивниот презир,но собрав доволно пари за да се вратам и да имам за себеси свој дом тука,кога се спомена разводот,мојот маж се шокира,мислеше дека ќе му го земам половина богатство,Јас му кажав ,ќе се разведеме спогодбено,ќе потпишам изјава дека небарам ништо јас,и се што ми припаѓа мене законски,ќе оди во корист на децата,но до нивната полнолетност со парите нивниот татко несмее да управува,така барем ги заштитив,се вратив тука купив мала куќа каде и живеам.во почетокот кога се вратив едно шест месеци неможев да кренам глава од моите браќа,кој мислеа дека спијам на пари,па секојдневно доаѓаа со неразумни барања за пари,кога на крај сватија дека не им давам,се тргнаа,и сега кога ќе ме видат на улица,ме гледаат со толкава омраза.што е чудо некое,мене не ме загрижуваат..ете тоа е мојата приказна..

Ја гледаше Манојло цело време,кога заврши Чидија со зборувањето,по образот на манојло се срина една солза.

-значи и тебе животот те мелел во својата машина за мелење на човечки судбини.

-да,но не се жалм,барем го имам здравјето,а тоа е најважно...и те молам избришија солзата,неможам да гледам солзи на твојот лик..

Продолжија да зборуваат за се и сешто,повеќе пати доаѓаше конобарот на нивната мас за да ги донесе наранчките,па ручекот,за на крај кога сватија дека веќе мракот е околу нив,станаа свесни за времето кое се заедно.

-може ли да продолжине кај мене..го покани Лидија

-може..но ќе те прашам,онака како што прашуваат тука..што ќе речат комшиите за тоа.

-сеедно ми е што ќе кажат,комшиите знаеш добро зборуваат,и кога седдиш по цел ден дома,и кога не седиш воопшто дома,нивните усти никој нема да ги затвори,сеедно ми е..

Продлжија таму каде што застанаа

Ноќта полека се приближуваше,и казалките како сега да побрзаа кон новиот ден,додека двете испотени тела од страс останаа во преградката

Повторно започнаа мислите да лутаат во тие временски ходници,се додека не стигнаа до онаа ноќ кога за првпат ја поминаа заедно,заедно се смееа,заедно плачеа од среќа,тогаш,да тогаш нивните срце сеуште исполнети со онаа невиност чукаа исполнети со многу верба и во себе и во љубовта,

Ноќна игра со дождот.

Премногу е болно кога ќе се изгубиш во непрегледното пространство од сопствените солзи,тогаш се чувствуваш како некој пенлив бран кои полека исчезнува во морето непрегледно.

Но сепак кога подобро размислуваш додека те заплискуваат тие бранови исполнето од солзи,полека размислуваш да ги пуштиш сите тие мигови кои раѓаат тага во реката од заборавот,да и така сега размислуваше Манојло,можеби е подобро сега во овој миг никој да не ги види моите расплакани очи,зошто таму во тие очи веќе ја нема маѓијата на Љубовта.

Започна да размислува за самотијата и тишината,за тоа како овие две работи се разликуваат,но сепак една со друга одат заедно,да,за многумина самотијата е само бесцелно поминато време во тишина,но ете за Манојло небеше така,синоќа додека градот беше завиткан во својата темнина,и таа темнина започна да ја исполнува дождот,ја наметна својата топла јакна и замина во дождливата ноќ,да заигра,да затанцува заедно со капките по осамените улици,одеше од вирче до вирче кое ќе го видеше по осветлениот но пуст булевар,и шлапкаше како мало дете,кога малите бранови ќе се распрскаа насекаде,се потсменуваше весело,оваа игра го исполнуваше,па ни за миг не помисли да престане,одвреме навреме ќе се разминеше со некој,кој брзаше што подалеку од овие ладни капки,ќе го погледнеше малку чудно и ќе заминеше,додека потскокнуваше исто како дете во малите езерца,си повторуваше во себе

-досадата се плоди само во досадни умови,кои несакаат да играат со времето.

А што,ако понекогаш беше меѓу луѓе,сепак го имаше чувството дека е сам,нивното присуство на ниеден начин не одаваше дека го регистрираат тука покрај нив,па затоа повеќе гледаше дека луѓето сепоосамени од него,во таа нивна осаменост,се плашеа да бидат среќни,се плашеа да бидат весели,на секое кршење во животот

клекнуваа на колена и не помислуваа да продолжат понатаму,само немо стоеа,и чекаа некакво чудо кое ќе ги извлечи од таа нивна летаргија.се плаше во следниот чекор,или во новиот ден повторно да не доживеат уште едно разочарување,па затоа ја одбираа онаа убиствена самотија,која ја сместуваа некаде длабоко во својата душа.самотија која им раѓаше студенило,и со тоа студенило одеа потоа по улиците,на себе лепеа некакви извештачени насмевки,сакајќи така да ја прикријата самотијата во душата,кога зборуваа,зборуваа гласно,се смееа толку гласно,што посакуваа и птиците да застанат со лето за да ги видат дека божем се среќни,не ги регистрираа деновите,туку ги гледаа само како доаѓаат и заминуваат без да остават некаков печат од себеси во тие денови.

Можеби и затоа Манојло вечерва излезе надвор,не ја сакаше самотијата,ни пак студенилото,и на ниеден начин беше решен да не му дозволи да се насели во неговата душа.

Кога се врати дома,дедо Здраве го дочека на врата,го виде целиот изводенет,од глава до петици,но не му рече ништо,туку го остави да отиде до собата да се пресоблечи,некако знаеше дека ќе се симне бргу кај него,па затоа го стави чајникот да свари топло чај за Манојло.

Кога се појави на врата само кратко му кажа

-ете така сакав пак да бидам дете...не се лутиш нели..

-ако не го испиеш чајот,тогаш навистина ќе се налутам,..му возврати и го потчукна по плеќите.

Времето памети

Секогаш кога тагата ќе го обземеше премногу Манојло ја земаше тетратка и пишуваше,пишуваше брзо,неразмислуваќи за смислата на речениците кои течеа од него небаре беа река која незнае да запре со своето водотечение,така и вечерва,ја гледаше како доаѓа влечеќи ги позади себеси тажните прапорци кои сега создаваа некое морничаво ехо во далечините позади нив.

Стана од креветот и ја зеде тетратка,седнуваќи на старите и пожолтени штици од патосот,се потпре убаво на креветот и започна да пишува,небеше ја завршил уште последната реченица кога на врата се доде Дедо Здраве.

-празниот лист од тетратката е најубавиот слушател што може и воопшто да се посака,и без да му кажеш,тој вече во себе ги впил сите твои болки,ги слушнал сите твои врисоци,а ги знае но никому не ги кажува и твоите наголеми тајни..пишувај,пишувај синко и не се плаши од тоа што ќе го напишеш,подобро е боката да го пие мастилото,отколку твојата душа..

-оваа тетратка ќе ја наречам Мојата Болка,а судбината нека одбира секоја вечер со какво мастило ќе пишувам Дедо.

-кога ќе ја завршиш оваа тетратка,тогаш времето ќе го прашаме синко како ќе ја чуваме,ако има некакви планови со неа,тогаш,ќе ни ја покажи полицата,ако нема тогаш верувам дека ќе ни покаже кон огинот.

-нема да брзам со пишувањето,така е подобро,за да не зажал некој ден што сум напишал,или пак што не сум запишал.

Пишувај,и не се плаши од зборовите.

Се заврти Дедо Здраве оставаќи го Манојло да пишува,а во себе си помисли

-што да се прави, животот за нас пишува кога ние најмалку сакаме, а ние пишуваме кога мораме, а потоа одлучуваат за напишаното, времето или огинот.

Ниедна судбина не е однапред напишана

Веќе му стана навика на Манојло,никогаш никаде да не брза,за ништо,па макар во првиот миг изгледало за многу важно,така и вечерва се доближуваше под превезот на мракот до своето омилено место,Слонот,тоа старо Паганско Светилиште кое сеуште ја имаше моќта во себе да ги разбуди сите скриени светови кои ги носел во себе уште пред да стане свесен за нивното постоење.Над него горделиво се извишуваа двете грамадни височини кои низ вековите ги чуваа своите тајни залепени и на површината од карпите,но и во сопствената внатрешност,...чудно,само Стерната во близина молчеше,и некако загатливо се смешкаше,и таа знаеше нешто,но сега беше мочелива.Погледна во небото каде со слаб трепер треперееше една осамена свезда,која со секој поминат чекор ја губеше својата блескавост.

-Никогаш повторно нема да се стретнеме..одеше,тивко зборуваќи сам со себеси..никогаш...мислам дека заплакав,или тоа беше само росата која паѓа некаде пред полноќ што го навлажни моето лице..никогаш...но како млака утеха што си ја дадов сам на себеси беше мислата која ете прелета..барем си подаривме по еден мал дел од сонцето,кое сега во целава темнина ни ги осветлува патеките.

Повторно ја погледна свездата.

-и сега навистина не ги сакам мртвите денови,премногу болка во себе кријат,а јас болката ја преболев....

Сакаше уште нешто да каже,кога глас прошепоти .

-ова е проклетата мелахонија,промрмори непознатиот до него..

Растегна по ликот една насмевка,знаеше дека и тој знаеше за насмевката..дека е ради реда..онака,колку да се речи ..

-знам..возврати.мора да биди така...сега станав само чувар на моите соништа,и во тие соништа ги сокрив сите мои градови и долини...

-Кажими,го погледна со некој чуден поглед кој дотогаш не го видел кај никого...дали сеуште се чувствуваш како странец во сопствената кожа,или го добиваш она заборавено чувство дека си господар на Животот.

-малку е глупаво кога зборувам за се она што го чувствував,ионака нема кој да ги слушне тие мои размислување,па затоа дојдов сето тоа да си го кажам сам на себеси.

-но Јас сум сега тука,до тебе..

-а кој си ти во суштина

-Јас...можеби Јас сум Ти,но од другата страна на се она што другите не го гледаат а тоа е постојано пред нивните очи.

Посака да ја реши дилемата за да продолжи понатаму.

-но никаде не гледам Огледало,не се гледам себеси пред мене.

-Ти самиот со твојата присутност си малку пошироко отколку што можеш да замислиш,погледни,Небото,колкаво огледало е,и колку убаво можеш да го видиш сопствениот лик во тоа непрегледно огледало..

-Интересно,не сум размислував досега така..му одговори Манојло

-Човекот е создаден да живее тука на земјата како дрво,но неговите мисли се гранки,кој можат да се извижат се до небото,колку поубави и почисти мисли пушташ од себе,толку поблескави ќе бидат и гранките и лисјата на тие гранки во небото.

-значи ти би сакал сега да нацртам еден убав цртеж со моите мисли вечерва тука на овој простор што се распостила над нас.

-ако сакаш,така барем нема да ја плодиш тагата низ твоите виуги.

-еве слушни сега какви зборови се родија...

-Слушам.

-Секогаш мислам дека јас не припаѓам во овој свет , дека моето место не е тука , дали мојата работа е згрешена ? Чекорам по улиците сам , луѓето ги гледам како се презафатени , никој

нема време за еден обичен разговорј или кафе .. Дали светот се распаѓа ? Дали на луѓето им се толку важни парите . Секогаш има некој , кој ќе ја сруши прекрасната замисла на животот . И само што ќе помислам дека ме обзема љубов , радост , среќа и сила – за да го нацртам цртежот,на ова непрегледно синило кое едвај чека да ги впије боите на животот како да иде некој и ја крши сликата додава омраза и цртежот на кој сум изгубила труд и време пропаѓа , заминува едноставно се уништува .но некаде на некој крај од таа слика,незнам колку сакале да ја избришат некои ќе напишам посвета,посвета на Љубовта, ...Таа живее во нас,ни го осветлува и разјаснува и најмрачниот пат истовремено помагајќи ни да се пронајдеме себеси одејќи по него. Сите чувствуваме потреба за да го зачуваме тој оган во нашите души,бидејќи не воздигнува до небото.

- кога ги гледаш работите од различен агол се поубаво,не се исполнети само тага

-Така е..

-Љубовта е една огромна величина, но сепак ја собира и во најмалото срце. Еден огромен свет, во кој ако знаеш да сакаш, ќе бидеш сакан. Љубовта е во сите нас, односно во нашите срца. Секој чувствува љубов, кон некого или нешто. Да живееш... Да копнееш... Да се будиш секое утро со помислата дека си некому потребен... Најубавото чувство. Тоа што нè исполнува. Ни го прави животот посебен и единствен...за миг замолчи..Манојло

-те слушам..

-кажими,изгуби Љубов,но во суштина ти ја изгуби лажната Љубов,која само болки создава...сега копнееш барем да создадиш повеќе пари,но разбери.. Неможеш да си ја создадеш судбината правејќи го животот пари, зошто еден миг може да ти го испразни срцето и да останеш со полна рака и со празна душа.

-но моето срце е празно

-не ,твоео срце полно,но ти само мислиш дека е празно.во тоа твоо срце се кријат сите тајни,твое е само да ги откриеш

-кои тајни..

-Овде во светот на луѓето тајната на животот е во тебе, колку ти ќе дадеш толку и ќе видат, колку ќе сокриеш толку ќе бараат да откријат. Биди тајна мистерија за светот, за да бидеш приказна која ќе биде запишувана и од други мастила.

-сакаш да кажеш дека луѓето се одговорни за она што им се случува. Ниедна судбина не е однапред напишана за да не може да биде променета.

Неговиот прониклив, потсмешлив, а сепак благ поглед, поглед кој се разбира, од кој никој ништо не може да скрие ме врати во реалноста

Здивот на Смртта

Единствен сведок на тагата од Манојло беа есенски лисја, веќе му стана навика да ги гледа како паѓаат и весело си играат со есенското тивко ветре, да тие знаеа за ова неговата тага, и започнаа да го учат како да ја преболи, секогаш кога некој лист ќе се откинеш, ќе заиграше еден весел танц пред неговите очи и ќе паднеше, откако ќе измамеше барем една слаба насмевка, но некои помудри лисја, кои собрале повеќе мудрост од своето стебло, како да му шепотеа, „не тагувај Манојло, неминовноста прифатија и се ќе биде поубаво во твојот утрешен ден, тоа што еднаш умира веќе не се раѓа, и не се враќа.. како да му ја раскажуваа својата приказна лисјата, дека и тие кога се родиле, биле така полни со свежина и сила, ја имале храброста и на најлутите ветришта да им се спротистават, ама тие уште од првиот ден знаеле за овој ден, дека е неминовности, дека се создадени за да умрат сега, но, некои ќе му подвишнеа, ние не умираме, погледни... го тераа Манојло да погледни таму каде што паѓаа.. погледни ние не умираме, туку повторно одиме кај нашата мајка хранилка, сега ние да бидеЗме храна за идните лисја, ние не уморае, само ја менуваме формата на опсојување, сега сме храна, утре ќе бидеме енергија која повторно ќе потече во младите лисја... да ги гледаше Манојло, но сепак му се мешаа емоциите од час во час додека ги гледаше лисјата како паѓаат... колку што му доаѓаа тажни, исто толку му доаѓаа и весели мисли кои го тераа да излезе од собата и да продолжи со животот.. ова не се случуваше претходно.. кога ќе го навјасаа тажните мисли тогаш мислеше дека осуден е да ја носи судбината на смртниците, да го чувствува проклетството на Паганските богови, да другарува со полудивиот Самовили, да се издигнува над сонцето, да спие во ноќната тишина. А да не е без сништа. Ќе се запрашаше тогаш има ли мир и спокој каде можам откријам мојата сила без да ја киnam својата облека, има ли.. сакаше ете тогаш Манојло да зареви силно, толку силно да ги растера овие зборови кои му ја параа душата.

Додека размислуваше така проба барем на еден краток миг ја отвори вратата на неговата душа, но се исплаши гледаќи дека внатре има само празни одаи од кои бликнуваат вресоци на незадоволство и спомени, на прозорците застанати скриени тајни се обидуваа да излезат на слобода... копнеејќи по тоа да бидат откриени, желни за совет од друг, но болката

на Манојло никако не му допушташе да го стави клучот во клучалката и конечно да ја состават загатката која се викаше едноставно иднина. Не мислеше дека неговата душа би можела да претставува толку долг ходник, тапо чекореше по неа, но никако да постигни доволна брзина за да стигне до влажниот сид, чии пукнатини ќе беа неговото писмо, а кое писмо... хе... кое писмо ќе го запре лаежот на мртвите спомени во него, ќе ги отклучи сите затворени врати и прозорци... односно ќе направи животот да биде ден, дури и во ноќта!

Со овие мисли ги гледаше лисјата,необрнуваќи преголемо внимание на почести болки кои го стегаа и ширеа неговиот граден кош,мислеше дека сепак е тоа последица од тажните мисли,и пред само два дена кога неговиот Дедо Здраве го забележа како прави болна гримаса со ликот му кажа,не е ништо страшно,бргу поминува.

Ова беше еден од тие денови кога несакаше никаде да оди,денот го помина на прозорот,гледаќи ја играта на лисјата,одвреме навреме некој кој ќе поминеше по улицата ќе го поздравеше,ќе разменеа неколку зборови и тоа беше се,кога ги имаше овие денови неговиот Дедо,не се качуваше горе во неговата соба,го оставаше сам да се бори со болката,само кога беше време за оброк,ќе му довикнеше од скалите,се симнуваше и така завршуваше се.

Полека и ноќта започна да се спушта над градот,Манојло легна во креветот,без притоа да ги земи со себе мислите,сакаше само да молчи,и да не размислува за ништо.

Додека Манојло горе во собата лежеше на креветот,Дедо Здраве започна да го обзема некој чуден немир,таков немир никогаш досега не почувствувал во животот,играа дамарите на неговото старечко тело во некој само нивни познат ритам,но овој ритам сега небеше весел,и не ги носеше со себе оние познати еуфории каде човекот ја има желбата да летни и во облаци,овој ритам на дамарите во Дедо Здраве побуди да се раѓаат најцрните и најзлокобни мисли..студенилото,неприродно кое пред само неколку часови стрпливо чекаше на улицата,сега започна да се пробива низ сидовите и да го исполнува секој празен дел од собата на Здраве.

Полека но сигурно му стануваше јасно на дедо здраве за што станува збор,дека е во право беше токму оној мирис на мемла што се рашири низ собата,беше тоа мирисот на Гласникот кој ја најавуваше Смрта.

И покрај тоа што беше против црковните правила,да не се пали кандило откако ќе падне мракот,сепак Дедо Здраве дојде пред иконата на домашниот Светители започна да го полни кандилото со масло,бидејќи неговите цврсти раце во овие мигови му се тресеа,добар дел од маслото истури на диплите,но сепак го наполни кандилот и го запали фитилот,кога малата светлина го обли со светлост ликот на Светителот,Здраве започна да се моли пред него.

-имај милост,имал барем сега милост и не ми го земај Манојло,уште само тој ми остана,незнам дали ова е искушение на Бофга,но сега ќе морам да се спротиставам на неговата воља,ми ја зеде жената,ја зеде мајката на Манојло,неговиот татко никогаш не се јави,со овие раце го израснав,со овие усни го воспитав да биде праведен,и затоа те молам од длабочината на мојата душа д ане ми го земате,нема да го издржам тој удар од Богаљ,немааа..малку и го повиши гласот кога се молеше..но и не се трудеше да ги сопри солзите кои течеа по неговото лице.

Како да го слушна тивкото цинично кикотење на смрта додека лазеше по зидовите на собата.

Неможеше повеќе да се седи,со брзи скокови се најде на вратата од собата каде Манојло лежеше,од самата гледка се смрзна на местото,не можеше неколку мигови ни да каже ни да мрдне.

Додека неговиот Дедо,долу во собата се бореше со претчувството,Манојло полека започна да попушта под огромниот присикот во градите,јасно му стануваше дека веќе почнува да халуцинира,но сепак суштеството кое седеше покрај него не му даваше мир,само со својата десна рака го притискаше и се смееше,па потоа одвреме навреме ќе се насмешее со својот одвратен крескав глас.

-Готово е Манојло,готово,играта заврши,неверуваше нели,или заборави на моите зборови,во оваа иста соба кога се стретнавме..ти кажав дека ќе ти ја дадам мојата најубава ќерка,ете виде,ја имаше,таа си ја заврши

својата работа,сега ни Бог неможе да ти помогни..неможе,зошто и никогаш не си бил интересен за него..тој те напушти уште од твоите мали нозе,фрлаќите во милоста и немилоста на луѓето..готово е Манојло..кога ќе кажеше готово,толку силно притискаше со раката на неговите гради и се смееше трескавично....Манојло со секој стисок се бореше за барем грам воздух,пробуваше со своите раце да ја отргне неговата рака,но телото веќе почна да папсува...

Кога се созема Дедо Здраве,гледаќи го веќе пожолтениот лик на својот внук,дотрча и започна силно да го треси..

-Манојло,Манојло сине,Манојлоoooo..викаше силно што и соседите веќе излегуваа на прозорите да видат што се случува.

Откако свати целосно Дедо Здраве дека сега започнува вистинска трка со времето,ги собра сите сили од сопственото тело,и со своите суви старечки раце го крена својот внук во рацете,омалксаната глава на Манојло само се навали на левото рамо од дедаси,прво започна внимателно да се симнува по скалите,а потоа со брзи чекори излезе на улица,соседите уште вистински не сватија што се случува а тој со брзи чекори,бос само по чорапи грабаше по улицата,испиеното тело на Манојло небеше којзнае колку тешко,но сега вака омалаксано итекако тежеше,но Дедо Здраве во ниеден миг не го почувстува,брзаше и само мрмомереше

-немој,немој Манојло сине тоа да го правиш...немој да ме оставаш сам...немој сине,барем нека биде по ред,а не вака...

Солзите на Здраве како река се сливаа по пожолтениот лик на Манојло,но тој воопшто небеше свесен што се случува со него,бидејќи неговата Душа,веќе започна да шета по непрегледните предели каде се беше Убаво.

Малкумината кои го среќаваа на патот до амбулантата Дедо Здраве му ја нудеа помошта,гледаќиго како на своите ковчести раце го носи својот омалаксан внук,но тој едноставно ќе одмавнеше со глава и со прзи чекори продолжуваше да оди,јавено беше и на Бразата Помош за овој несекојдневен случај,но додека таа одеше према домот на Манјло,тие

веќе стигнаа пред вратите на Амбулантата,таму на вратата стоеше Андреа,школскиот другат на Манојло,кој во градот важеше за еден од најдобрите лекари.кога го виде Дедо Здраве,како стои пред вратата сп Манојло во рацете неможеше да верува на своите очи.

Веќе следниот миг,го презеде персоналот на количка и брзо го внесоа во Амбулантата.

Веќе во првиот површен преглед јасно му беше на Андреа дека Манојло е во критична состојба,затоа го замоли Дедо Здраве да излезе од просторијата,пред излегување една од сестрите ја замоли да се погрижи и за Дедо Здраве,бидејќи беше очигледно дека и него му е потребна во овој миг медицинска помош.

Само што излеле дедото од просторијата доктор Андреа започна со колажот од енекции,за да го вратат колку толку во живот Манојло..кога по извесно време ги отвори очите.веќе му олесна на докторот,но тоа незнакеше дека е се завршено,тоа беше само првта битка од неколкуте кои ги водеше до раните зори.

Кога Дедо Здраве влезе во Амбулантата,за само неколку минути по него влезе со трчање и Лидија,целата избезумена,прашуваше како е Манојло,но никој ништо не и одговараше,целиот персонал во тие неколку часови зборуваа помеѓу себе со погледи,постојано брзаа,од една во друга просторија и постојано носеа,шишенца црева,инекции и што ти не..Лидија ги гледаше и незнаеше ништо што се случува внатре.

Некаде околу 04 часот часот од просторијата излезе Доктор Андреа видно изнемоштен,ја избриша потта од челото и се упати на малата тераса да испуши една цигара,кога го виде Лидија веднаш го позна.

-Андреа..му се обрати директно

Се заврти брзо докторот према гласот што го повикамја гледаше кратко,а потоа се насмевна и ги рашири рацете за една искрена прегратка.

-Лидија..од каде ти тука..

Андреа знаеше дека Лидија е првата љубов на Манојло,за неа знаеше дека е во Австралија,и вистински се зачуди што ја гледа тука.

-кажими како е Манојло...добар ли е ,сериозно нешто ли е

-добро е,лошото помина,но ќе мора добро да внимава на неговот срце.неверувам дека уште еднаш ваков удар ќе издржи..просто неможам да разберам која ли сила ја имаше дедо Здраве,го донесе на раце...

Веста за подобрувањето на здравјето на Манојло лидија ја прими со олеснување.

-ќе можам ли на кратко да го видам

-секако,додека си ти кај него,јас ќе отидам да го видам Дедо Здраве.

Додека Манојло лежеше,сеуште недоволно свесен што се случи со него,во собата влезе Лидија,кога ја виде се насмевна малку,но и во таа насмевка имаше сеуште болка.

-од каде ти тука Лидија..ја праша тивко

-нне зборувај,штедиго сега секој грам воздух,бидејќи итекако ти е потребена...клекна покрај креветот и низ своите солзи започна да му зборува

-Манојло,те молам,те преколнувам,немој уште еднаш вака да ме преплашуваш,те молам,знаеш колку те сакам,знаеш и смаиот колку си ми потребен,доволно ми е што знам дека си ти тука во градот,за мене доволна е твојата присутност,верувајми,никогаш со ништо нема да направам за да ја згрозам твојата слобода..

-лидија ништо не те разбираам за што зборуваш,мислите сеуште ми се во хаос,кажими те молам што сум сторил...

Сега со смирен тон,без да липа,започна да му раскажува

-беше полноќ,јас сеуште се борев со сонот,но неможев едноставно да заспијам,некој голем немир не ми даваше да легнам на кревет,затоа седнав во дневната соба,одеднаш ти се појави на вратата од

балконот,стоеше и ме гледаше,беше толку среќен,беше толку ,толку среќен што само стаписано те гледав.го имаше оној задоволен израз во младоста што никогаш не го симнуваше од твојот лик,станав и излегов на тарасат,но ти сега стоеше во дворот и ме гледаше,кога ја подадов раката кон тебе ти одеднаш се изгуби,и тогаш сватив дека нешто со тебе се случува,брзо се упатив кај теЗбе дома,но соседите ми кажаа дека дедо здраве те донел тука во амбулантата,кога дојдов,ти веќе беше во собата со Доктор Андреа...ете тоа се случи.

Сега Манојло беше вистински изненаден од тоа што го слушна,но во мигот кога скаше нешто да и каже,во собата влета Дедо Здраве,дојде до креветот и силно го гушна.

-добро е добро е синко,жив си,жив си,..тогаш го крена погледот нагоре..Ти Благодарам Боже што ми ги слушна молитбвите,ти благодарам...кога се заврти према крајот на креветот,ја погледна жената која стоеше и тивко липаше,се доближи до неа и се загледа подоро

-ме лажат ли очите,или ти си ќерко Лидија...

-јас сум Дедо Здраве,јас сум....

-добро е,добро сепак кога се добро ќе се заврши,зарем не синко Манојло..

Полека но сигурно се враќаа насмевките на нивните ликови,на вратата стоеше Доктор Андреа

-Дедо,не се грижи,утре после пладне јас ќе ти го донесам лично Манојло,сега нема потреба да седите,одете дома и одморете.

-добро,добро синко,кога ти кажуваш така јас немам причина да се сомневам..ќе одам,ќе одам...и ќе ве чекам.

Докторот на колегите од брзата помош ги замоли да го однесат со возило до дома,но лидија му кажа дека нема потреба,таа ќе го однесела.

Додека одеа кон домот,Дедо Здраве постојано во себеси со задоволен израз се смешкаше и во себеси си повторуваше..добро е,добро е..

Копиле на Измамата-призрачна сенка

Со спори и тешки чекори го измина градскиот мермерен плочник и токму во мигот кога се приближуваше до темното сокаче,почувствува нечие присуство,се заврти брзо, Манојло гледаќи нешто позади него што во првиот момент неможеше да одреди што е

-те познавам ли од некаде..праша

-нормално дека ме познаваш,јас сум со тебе уште од раѓање..

-Сега ме збунува..навистина која си или кој си..

-јас сум твојат сенка,ако си заборавил...

-не е можно,не те замислував ваква...зошто си така распарталена...зарем кучиња те тргаа некаде кога небеше со мене...

-хм.....се насмевна некако со мистеришна насмевка.....морам да признаам кога и малку ги рашири нејзините прозирни усни беше симпатична,не небеше симпатична беше убава,ако во партали,беше навистина убава...

-ми се допаѓаш сега ...навистина ми се допаѓаш,не ме гледај со неверување..

-па мораш да ме сакаш.....

-морам.....тоа некако познато ми дојде...морам...зошто морам,зарем постои и таков закон,да си ја сакаш сопствената сенка...

-будалче мало,па јас сум само одразот на твојата душа...јас сум таа која сето стиденило го собирам од надворешниот свет,а душата ...малку застава...душата го собира сето твое студенило што ти го всадија...

Започна да се смее слатко,толку слатко што во последните месеци не се смееел така...

-мојата сенка сега е и филозоф...браво...навистина браво,се гордеам со тебе...

-смејсе само смејсе,но сега мораш навистина да ме ставиш до тебе,бегаше и од мене,но сега сега морам да ме вратиш таму каде што припаѓам,до тебе...

Чудно,прво ја гледше со неверување,но по кратко време се сети дека токму неговата сенка му ја врати насмевката ,и подаде рака,онаа неговата,а беше и нејзина,но некаде позади неа забележав една креатира која цвилеже тажно,толку тажно што и воздухот од тука сакаше да избега,од тој одвратен цвилеж..

-што е ова сега што ти го влечиш со себе...

-ах..прости што не ти го преставив...тоа е копилето на измамата...сенката на лажната љубов...

-па зарем сеуште постои такво нешто околу нас....

-да постои некое скриено чувство на надеж дека ќе воскресне нешто во тоа твое мртво минато...

-НО.....

-нема но.....ти и никогаш не постоеше во тој свет....и ,исфрлија таа твоја глупава надеж,надежта ..таа е производ само на злото со кое сеуште си окован,ајде исфрлија зошто ова копиле мене ми е претешко да го носам на моите призрачни рамења...моќна е измамата...досега шест копилиња фрли на патиштата...ќе роди уште неколку..ајде....

Навистина,мораше,мораше барем сега да и помогне на сопствената сенка,неговиот вечен придружник.....и подаде рака...заедно да заминат за да ја слушнат рапсодијата на сништа,кои свиреа во нивната пролет

Рамна Плоча.

Болката,барем онаа апстракната никогаш не исчезна од свеста на Манојло,на неа полека се навикнуваше,па честопати кога таа со своите страотни еха околу него ќе се свиеше,помислуваше,ако некој сега ми понуди да ја отстранам,не би се согласил,можеби затоа што токму болката ги најавуваше сите нови неслучени настани,а тие настани кои сеуште не ги знаеше по малку го плашеа.

Знаеше добро дека тоа ехо од болката е само неприсутен дел од реалноста,и дека во неговата свесност е само суровата вистина која се случуваше понекогаш и без негова воља.

Во ноќните часови беше само заробеник на сопствените чувства кои како ножеви го сечеа во неговиот апсолутен мир,создаваќи рани за кој мислеше дека никогаш нема да зараснат.

Така и сега додека спомените рикаа од сите страни,исто како водата од изворот,се склупчи на креветот и ги гледаше како се појавуваат и се лепат по белите сидови,во тој вител од еха,Манојло не го слушна звончето од влезната врата,Дедо Здраве ја отвори вратата и кога ја виде Лидија,се озари неговиот лик.

-Ќерко,тебе вечерва мора лично Бог да те пратил,или Ангелот да ти шепотел да дојдеш.

Лидија малку чудно го погледна,бидејќи небеше вообичаено Дедо Здраве вака да зборува.

-што е Дедо,да не има пак некој проблем повторно со Манојло.

Ја зеде за рака и ја однесе кај него во соба,кажуваќи и со премногу лутина во гласот

-Ќерко,те молам,сега тебе повеќе,а Бог помалку,земиго Манојло,земиго за рака,и изнесиго од овој негов затвор,се затвори од утринава во таа соба и не излегува,се казнува самиот себеси,те молам ќерко,те молам,само ти можеш да го изнесеш од таму..акооо..

На лидија и стана јасно сега зошто е нервозен дедото,но сепак го остави да докаже

-ако не го изнесеш,ќе се качам горе,ќе му го искршам креветот,ќе му искршам столиците,масата,ќе ги рушам сидовите,та нека спие под ведро небо,ама на крај и него на клоци ќе го кренам..имам трпение ќерко,имам,но понекогаш и мене трпението ме издава...

-добро Дедо,добро ќе го изнесам,биди сигурен,

-земиго ќерко и однесиго каде сакаш вечерва,не ми текна,земиго и однесиго на реката,па фрлиго во водата,малку нека му се излади тоа негова вжештена глава..

-добро дедо,седи ти тука и не се грижи...ајде сега смири се,се ќе биде во ред.

Лидија полека се качи во собата,ја запали сијалицата,и навистина се изненаде од гледтката што беше пред неа,Манојло,небаре беше фетус завиткан во мачината утроба,ете така лежеше на креветот,полека седна ,пуштаќи ја раката кон неговата глава.

-Манојло..

Кога го слушна гласот на лидија,полека се заврти,гледаќи како е загрижена,полека седнуваќи на креветот.

-од каде ти Лидија,да не ти се јави дедоми..

-не ми се јави твојата тага,ајде стани..

-ама

-нема ама,знаеш дека тој збор не го сакам...ајде облечисе и ќе одиме..

-каде ќе одиме

-тоа нека биде изненадување...ајде облечија јакната,бидеќи надвор е малку свежо

-ајде,кога ти кажуваш така,така ќе биде..

Стана Манојло,облекуваќи ја јакната,кога се симнаа во ходникот,Манојло излезе надвор да ги облечи патиките,додека во ходникот останаа Дедо Здраве и Лидија...

-е секоја чест ќерко...

-виде дедо како оди,како попче тргна,не се грижи,ќе се вратиме покасно..

-кога е со тебе ќерко јас своопшто не се грижам,напротив,јас сум многу среќен.

Уште само еден час недостасуваше додека казалките на часовникот да се прегрнат,а Лидија и Манојло отидоа во градот,малкумина беа по улиците,затоа наминаа во семкарницата кај Сефо,зедоа доволно семки и тргнаа.

-лидија ќе ми кажеш ли за изненадувањето....

-да..те носам на местото каде што најслатко се смееше...

Тогаш манојло изреагира онака детски..

-неееееее

-дааааааааа

-ајде тогаш одиме...

Тргнаа но не брзаа,полека чекор по чекор се упатија на Топташ,месечината вечерва беше нивни миленик,па затоа блческа со полн сјај,тргнаа кон местотот каде што како деца одеа на карпата која ја викаа рамна плоча,карпа од која се гледаше скоро цел град,ќе легнеа гледаќи ги ѕвездите и правеќи планови за иднината..тргнаа исто онака како што одеа како деца,со насмевка на лицето.

Солзите Зборуваа

Седеше на тераста од кафеаната Манојло,нестрпливо исчекуваќи го доаѓањето на Лидија,некој чуден дотокаш непочувствуван порив доби тоа утро да се стретни со неа..полека започна и со прстите да удира некој такт од песна која го потсетуваше на младите денови..заносниот мирис на нејзиниот парфем што го почувствува му кажа дека е дојдена,стана подаруваќи и еден бакнеж.

-знаев дека ќе ми ја донесеш најубавата насмевка.

-од каде знаеше..седна порачуваќи го вообичаеното турско кафе без шеќер.

-незнам и сега,но едноставно имав потреба да те видам,да ја видам таа твоја насмевка,да го почувствувам твојот допир,да бидеш крј мене,покрај мене,и со мене..едноставно имаш потреба од тебе.

-Манојло,добар ли си.

-повеќе отколку што можеш да замислиш дека сум добар..и навистина ликот на Манојло имаше таков сјај,што во првите мигови Лидија помисли дека се ова е последица од предмината ноќ што беа излезени,дека токму таа еуфорија,тој налет од среќа кој го обли тогаш сеуште трае.

-ме радува кога те гледам вака среќен,...но сепак еден дел од окото и заигра немирно на Лидија....

-Лидија..синоќа додека седев напишав една песна,за тебе,токму за тебе и таа ќе ти ја посветам тебе

Сега насмевката на Лидија беше безгранична.

-ќе ми ја прочиташ или само ќе ми ја дадеш,самата да ја прочитам

-јас ќе ти ја прочитам

Тогаш Манојло се доближи до Лидија и започна да и ја чита песната

Градинар

Во синилото на моето око е сплетено целото неслучено време
 Заокружено со сите родени копнежи
 Во средината сме Ти и Јас
 Озарени, без грам страв во срцата
 Громовите пробуваат одвреме навреме да не исплашат
 Водите да не однесат
 Оганот да не изгори
 Попусто е сето тоа
 Мојата Љубов веќе ја припрема најубавата тишана
 Среде Смарагдната шума
 Знаеш
 Има илјада и една слична шума
 Но ниедна не е блескава како нашата
 Знаеш
 Дека е така
 Бидејќи Ти си таа која ја создаде
 Јас сум само грижлив градинар
 Кој ќе те чека во Вечноста.

Додека ја читаше, сите наоколу замолкнаа, Манојло, во тој цел занес
 додека полека, со премногу силни емоции и ја читаше песната, не
 забележа што се случува околу него, кога заврши, стана еден молк, сите
 восхитени од овие зборови, како замајни гледаа во него, Лидија, Лидија
 остави нејзините соли да паѓаат, не се срамеше, што тука на средината од
 плоштадот, и течат солзите, стана и силно го прегрна, толку силно што во
 еден момент Манојло мораше да ја отргни до себеси како би го намалил
 притисокот од прегратката.

-ти се допадна ли.

-ако моите солзи не ти кажаа нешто, тогаш и да зборувам три дена ќе биде бесцелно.

Насмеани и весели останаа така се до првиот мрак.

Во невидливите процепи на Судбината

И колку да беше зла судбината,сепак во последните мигови на човекот низ невидливите процепи го пушташе спокојот,оној за кој сите во текот на животот трагаат,сонуват,го бараат,и го правеше барем повеќе од пријатен,им ја земаше тогаш болката,грижите,неморот го мелеше немилосрдно,и ги оставаше самите да видат како е да си човек.

Леснотијата што ја почувствува Манојло кога ги отвори очите тоа утро ја залепија најубавата и најслатка насмевка на неговото лице,непозната рака со некоја само неа позната крема ги покри ли ги избриша ги однесе ли дебелиите и длабоки бразди на неговото чело,па така сега младешката кожа која се појаву го правеше ликот со сјај кој којзнае кога беше на тој лик,стана и само со нему позната рутина се облече,ги смести во стариот шифоњер ноќните прекривки,собата и покрај непрекорната чистота на Манојло му се виде исполнета со нечистотија,брзо се симна долу земаќи ја метлата да ја исчисти нечистотијата која само тој ја гледаше,додека замавнуваше над рачно исткаените дипли,потпевнуваше песна што веќе долги години не ја запеал,ги растури раскошно создадените пајаклови царства и повторно се симна во дневната соба,Дедо Здраве веќе го поставуваше скромниот доручек на масата,кога Манојло се појави на вратата,веселото Добро Утро и кратката прегратка што му ја подари на дедаси го натера да се насмее слатко.

Но сноп од нерви под десното око на Здравета му заиграа немирно,во себе тивко промрмори.

-нека е на арно ова...

-дедо...малку со пргавост му се обрати

-кажи,кажи дедино.....

-дедо,ајде извади по една чашка од онаа твоја лудача,ама не од таа за секој ден,туку од онаа која ја чуваш за посебни прилики.....ајдееее невиди скржав.....

-еј какви се тие муабети сине,како можам јас да бидам скржав за тебе.....

За миг Дедо Здраве од креденецот ја извади ракијата ставаќи ја на масата.

-евеја Манојло евеја,пуста да остане бре синко,ракија си е ракија...

-а не не ,оваа енешто поинаква,знам дека ти не пиеш ракија која е за на пазар...

Го гледаде Дедо Здраве внукот со блескавиот сјај што беше му се залепил на ликот,ја немаше никаде онаа пепеласта боја ,но непознатиот немир што започна да му игра во стомакот како со лажица некој да му ги превртуваше цревата,повторно во себеси промрмори,прекрстуваќи се во воздухот,со погледот направи крст....

-нека е на арно ова...

Со невидена дотогаш сласт Манојло уживаше во белата течност која со секоја капка започна виулици да крева во вените,испи само две чашки,но и таа количина беше доволна да ја зголеми аловината на неговите образи,додека Манојло се смешкаше и удираше со прстите во само нему познат такт по масата,дедому ги стави пржените лепчиња на маста,од магичната арома што се распосла во собата го натера Манојло лакомо да ја земе првата кришка,кинеќи големи залаци...

-леле дедо,како да си ми бил гостин во сонот,цела ноќ сонувал токму вакви лепчиња

Се насмеа дедото и малку благо го укори..

-полека,полека сине,не брзај,никој нема да ти ги земи,и земија виљушката.

На ова со полна уста се насмеа внукот...

-а што ќе ми е таа виљушка кога јас си ја имам Мајкината виљушка..покажуваќи на своите десет прсти.

-еееее само воздивна-има работи што човек никогаш не може да ги смени,сине сине и како мал најслатко ти беше така да јадеш.

-дедо а ти пак ништо не зеде,залак вуста не стави....започна да го моли...ајде касни барем една кришка,ако не друго атер за мене..а јас...покажуваќисо рацете на купот кој го снема...гледај јас ги изедов сите...

-ќе каснам ќе каснам сине,ти само јади и биди најаден,кога те гледам како слако јадеш јас сум сит,за мене послатка храна нема од твојата насмевка....

Заврши Манојло со доручекот и исто како дете кое брза да ја доврши уграта која ја започнало пред само поласаат истрча надвор,но сепак несакаќи да го остави дедаси во мисла се врати и од влезната врата му довикна.

-дедо,ќе одам малку да прошетам до шаторовкамен,после со коџоманите ќе му ја лиднине некаде,за ручек нечекајме,ќе најдам некаде да скубнам некој залак.....сакаше нешто да каже Дедо Здраве,но Манојло брзо се изгуби од неговиот поглед.

Сега кога немирот кај Дедо Здраве зеде таква сила што со крајни напори се врти во собата и целиот скршен седна на креветот,старечкото тело зеде да го танцува најстрашниот танц на грозничав страв.

Црната сенка која претрча во неговиот двор само го потврди неговиот сомнеж,студениот бран кој го оставаше позади себеси како таа црна сенка беше знак дека некој денес ќе го почувствува ладниот бакнеж на смрта.

Папсан и здробен на парчиња со последни сили кој ги собираше некаде од некој познати места на старечките полускапани дамари во неговото тело,стана,и покрај тоа што небеше денес никаков празник се одвлечка до иконостасот во кој беше сместена иконата на куќниот заштитник Свети Пантелемон и го запали кандилото,палеќи го кандилото процеди молитва.

-Свети Пантелемоне,ти здодеав простими,ти здодеав со моите молитви,но те молам сега вистински те молам,чувајго чувајго Манојло денеска од секакво зло,сега сум немоќен да му помогнам и го оставам во твоите раце...

Се прекрсти,оставаќи го кандилото да свети,со надеж дека низ пламенот кој патуваше кон небесните височини ќе отиде и молитвата негова,немаше никаква воља денес да ги прави секојдневните обврски,седна во дворот загрижен и со напрегнат слух да ослушнува исчекуваќи дека ќе го слушне чекорот на внукот.

Времето денес беше неговиот најголем непријател,новите мигови кои се раѓаа,наместо спокојни да бидат тие започнаа да раѓаат копилиња,па така како мали црни ѓаволчиња скока на место и го сопираа нормалниот тек на миговите,чувството за време беше изгубена битка,до влера доволно беше само погледот да го крене кон небото и веднаш знаеше колку е саатот,не му беше потребен часовник,и затоа никогаш не го носеше.

За манојло времето течеше со светлосна брзина,потребни му беа само неколку брзи скокови кои ги направи со вештина на весела и палава газела да се најде на шаторовкамен.Сонцето започна да ги пушта своите топли плодносни зраци,а тоа беше знак дека сенката е спасот .

Од неколкуте шурки бликаше ладна вода која сега жедно ја пиеше,и нему сега малку чудно му дојде,водата денес од оваа чешма имаше чуден поинаков вкус,пријате,несекојдневен,помисли дека пие од небесните чешми со света вода од кој пијат Ангелите,кога ја згасна жедта,пристигна на малата ледина која беше препокриена со ладна сенка од околните дрва,неколкумина познаници се распослаа кој каде стигнал,кога телата ги поставија во најудобна и најрелаксирачка положба,започнаа еден по еден да ги отвараат одаите каде што ги чуваа своите спомени,па грижливо бираќи ги ги вадеа на површина,правеќи од нив носталгични приказни,кога едниот ќе ја завршеше,другиот само се надополнуваше,секоја приказна завршуваше со громоглсна смеа.

Пладнето полека се кршеше на половина,на приказните им немаше крај,во еден момент Манојло почувствува потреба да биде сам,сам на

себеси да си ги каже најтајните работи,стана и се поздрави со познаниците.

Не сакаше да брза,но чувството дека нема време за се го натера да се искачи на малото ритче,седнуваќи на карпата која со својата големи отскокнуваше од другите,за да ги задоволи природата вљубените самотници со прекрасен поглед се погрижила да изгради природни склаи,длапките беа така вешто наредени да без некој особен напор се искачи,на Манојло ова не му беше првпат,па за кратко време веќе седеше на малата камена рамнина,започна внимателно детаљ по детаљ да ја разгледува околината и градот,отспротива од него во далечините горостасно се испречиле Марковите Кули,со врвот од прстите започна да ги допира,со секој допир беше посреќен и посречен,кога го допре врвот на едната половина некоја непозната светлина која носеше топлина со пријатни морници го награди,продолжи со истиот занес да го движи показалецот по сртот одеќи од едената кон другата половина,кога и таа ја допре другиот зрак го преплави со бескрајна среќа,никаде,никаде во ниеден дел од неговото тело сега немаше болка,и најситниот дамар беше исчистен од тагата,чувството за време не го чувствуваше никаде во просторот,уживаше во несекојдневната убавина која се отвараше пред него,ја гледаше таа колоритност над градот,таму каде што беше вселената тагата од тие домови кон небото се вишнееја црни густии линии,таму каде што царуваше среќата од тие домови бликаше светла суница,но златните зраци од таа суница одеа до некоја небесна далечина,а потоа со иста брзина се враќаа назад во тие домови,носеќи со себе дебели густии снопови од светлина помешана со музика.

Ја гледаше оваа несекојдневна глетка со восхит,и одвреме навреме ќе испуштеше гласови со кој ја разлеваше својата среќа по карпите распослани.

Во целиот тој занес доби желба да отиде кај боболката и сета акумулирана енергија што кружеше низ неговото сега цврсти и здраво тело,да отиде и ја подари неа,така барем знаеше дека ќе ја стори долговечна..стана и со сигурни чекори се упати кон тој нему сакан простор,кога стигна боболката го почувствува неговото присуство,ги натера своите малди лицчиња да зашумолат и така му посакаат

добредојде, застана спроти боболката и со погледот ја гледаше сличната колоритност пред себе, боите кои избиваа од секој лист, од секое гранче, додека најаките светлосни бранови избиваа од стеблото, над сето ова како полукруг се формираше трепелива густа маса која потоа како одеше нагоре се разредуваше, дишеше боболката со сета своја сила.

Манојло дојде до нејзиното стебло и само со својата десна рака ја стави на нејзиното стебло по кое толку копнееше, енергиите започнаа да течат во двата правци, како знак на благодарност боболката го зароби млакото ветре во својата крошна, со најниските гранки го помилува манојло, својот милоеник кој го сакше уште од мали нозе, кога смело се качуваше врз неа неплашејќи се од нејзината височина, и повторно како некогаш, се поклонил на гранките пред него нудејќи му ги своите зрели плодови, првите боболки веќе се топеа во устата распркувајќи ја сласта и зрелоста, не му беше потребно цели грстови од оваа слас, доволно беше само неколку за да ги засити своите гладни желби. Задоволен до крајни граници Манојло полека се заврти лизгајќи го грбот према стеблото, се спушти на земјата седнувајќи во неговата омилена положба, ги свија високо колената за да може подобро да ја смести главата на колената, со своите цврсти раце кои секогаш беа цврсти окови ги врза ноззете, ја слушаше сега од оваа положба како тревата диши, ги слушаше малите полски цвеќиња како со некој пискав пријатен глас пеат песна во здружен хор, волшебството ги мамеше пчелите да слетаа на нивните цветови и да го соберат боговскиот нектар кој им тежеше, полските пеперутки танцуваа весело во воздухот правејќи кругови, кога видоа дека манојло го разбира нивниот танц со поголем жар заиграа зголемувајќи ја неговата радост. Сета оваа ситуација ја надополнуваше и шумот на малата река, која и колку да немаше вода сепак неброената армија на водени капки во густ строј и во неодредена форма итаа кон својат дестинација, одеа толку брзо што окото манојлово не можеше даа ги регистрира сите бранови, кога ќе најдеа на поголем камен, помудрите ќе го сменеа токот, погривите ќе се судреа со него, ќе отсконеа, и продолжуваа, овој речен тек ја свиреше симфонијата на вечната промена, сега капките беа тука во следниот миг на друго место, со својата непостојаност брзаа да стигнат до нивните сродници брановите диви.

Заморот на сонцето беше очигледно, како добар домаќин започна да ги собира своите поданици, топлите зраци послушно ја намалуваа моќта „полека ноќта го преземаше својот дел, во целиот тој занес манојло кога се појави млечно белата светлина не ја забележа, но бранот на спокој што допре до него го натера да го сврти погледот на десната страна.

Кружен облак кој треперееше и пулсираше се зголемуваше пред него, од самиот центар на тој облак за дел од мигот се створи врата, но не обична, туку светлосна, со широкоотворени очи го гледаше ова, чувството на страв и вознемиреност го немаше, од светлината кон манојло доаѓаше силута, како доаѓаше така ликот на манојло беше се поозарен и поозарен, кога веќе силуетата дојде пред него само мисла низ просторот....

-ајде сине време е....

Манојло ја подаде раката, кога двете половици се допре, земната и небесната стана една целина,

-мајко а дедо...

-не се грижи манојло за него, и тој ќе дојде наскоро, бабати ја подготвува неговата постела...

Се заврти за кратко и ја виде земната лушпа како стуткана седи потпрена на старото стебло од боболката.

Сега на тој лики немаше ни една бразда, исчезнаа носени или избришани, или тие и никогаш не ни постоеа, и ликот покрај сето студенило што беше налепено на него имаше задоволен израз.

Уште ноќта ја немаше послано својата темна постела кога Дедо Здраве забреван од брзото одење дојде кај боболката, го гледаше својот внук како здрвен седи со налебен беживотен сјај на својот лик.

Градите се издигаа брзо, што од одењето што од глетката, немаше веќе сила да заплаче, ги потроши сите солзи уште кога судбината сурово од рацете му ги грабаше прво неговата сакана, потоа неговата миленичка, ги потроши на лакомата земја, која гладна и жедна ги пиеше додека тој седеше со денови покрај хумките, градите го смируваа ритмот, телото се

опушташе,немаше напнатост сега,смирено седна покрај изладеното тело на својот внук прегрнуваќи го силно со своите старечки раце,полека студенилото започна да преминува од Манојло во Здраве,очните капаци за последенпат се спуштијаа,животната заавеса се спушти лесно после сите тешкотии низ кој помина,кога веќе го виде краајот не ја проколнуваше судбината,се зблагодари за овој величествен подарок.

-ти благодарам судбино што конечно барем една желба ми исполни токму како што сакав јас.

Некаде во некоја друга димензија на опстојување,Дедо Здраве млад со боженствен лик на себе,бликаше од среќа,широко ги ширеше своите раце за да ги прегрни своите сакани,сега кога беа заедно сите,тргнаа по патеката која се формираше пред нив,тргнаа кон Божјиот Престол да ја искажат својат благодарност за услужените молитви,се држеа исто како некогаш за раце,Дедо Здраае со својата сакана и Мајката и синот.

Ноќта веќе започна да го ткае и вечерва свездениот тепих,со секој изминат миг на својата темна површина ставаше по една свезда,посјајна од претходната,вечерва ноќва на небото заблескаа уште две нови свезди,млади со пол сјај.

Утрото кога луѓето одеа по своите секојдневни обврски ги пронајдоа дедото и внукот прегрнати во вечна прегратка.

Рецензија

Да се заборави,и да се оди понатаму,потајно надеваќи се дека се сепак ќе се промени,е прашање,кое не само Манојло си го поставува туку и многумина ко главниот лик си го поставуваат кога ќе дознаат дека дошле на крајот каде што Љубовта е мртва.

Не е сеедно да се отфрли минатото,да се заборави како и воопшто да не постоело,но воедно и неможе да се губи време во постојано очајување,бидејќи сепак времето е тоа кое не тера да чекориме и кога несакаме да чекориме.

Желбата со секој ден се гаси,ма да некаде во длабочините на Манојло сеуште жаруља таа надеж,и како црв го гриза постојано ,влечеќи го во тие темни ходници на минатото.

Да,секогаш,е најдобро минатото да остане таму и каде што е,а патиштата па тие и да се вкрстат некогаш некаде,веќе нема да биде се исто.

Основното прашање со кое мора да се соочи секој разумен човек е прашањето за смислата на животот-прашање што окупираше многу мисловни луге во минатото, а кое и денеска е привлечно и актуелно. Веројатно сите ние во одредени мигови, на пример, набљудувајќи го прекрасниот залез на сонцето кое во свечена тишина тоне зад живописниот пејсаж, сме се запрашале од каде потекнува таа хармонија и убавина и што е тоа што животот го прави живот и кое место ни припаѓа нам во него. Од каде доаѓам и каде одам? Какво значење има мојот живот меѓу оние безброј милијарди луѓе кои живееле или живеат. Можно ли е по смртта да престане се, и сите мои размислувања, мојата љубов, жалоста и напорите да постигнам нешто што ќе ме краси како човек, да исчезнат во вртологот на времето и само повремено да се појавувам во сеќавањето на моите деца, на моите роднини, пријатели, а по неколку децении, кога и нивниот живот ќе се угаси, повеќе ниту таму? Се ова може да се случи уште во следниот миг, зашто сите знаеме дека располагаме со несигурен живот. Дали тогаш се исплатува и

понатаму, да живееме, да се бориме и да се мачиме, за на крај да станеме поим насочен кон заборав, празнина која засекогаш ќе остане? Зар во универзиумот настанало се така бесмислено за набргу да исчезне во бесмисла?

И затоа сите би требало да знаеме

**Љубовта никогаш не се предава, никогаш не губи
вера, секогаш се надева и издржува во секакви
услови**

Караѓул Евгенија

Кратка Биографија

Никодин Чернодримски(Трајче Јованчески)

Сјајот на ѕвездата под која сум роден повеќе не трепери така силно во оваа мирна и тивка ноќ,сега само невидливите очи на судбината ме гледаат од далечините,бдееќе над секој миг нероден,но ете Јас низ моите сеќавања се прашувам,каде ли отидоа во таа Светлосна Река сите минати животи,знам некој ќе рече..размислуваш за утопијата наречена Вечен Живот..не..ќе ви кажам..низ сите минати денови,месеци,години само ја раскажував најубавата Балада за Бесмртната Душа, таа вистина која ме оплеменуваше,и ми подарува сила се до физичката смрт.

Напати кога одмолчував,моите соништа градеа мостови помеѓу сите желби и можности,одев,трагав,скитав,честопати на патеките каде што несмеев,и во тоа забрането,обичното го претворав во необично.

Па така

Додека се менуваа Еоните,го гледав мојот втиснат лик како се менува,менуваќи се ликот,се создаваа Напишаните Дела,тие Небесни Симфонии кои ми ги подари мојата Муза.Муза,која ме натера да ги поминам границите кои не им беа дозволени на смртниците.

Знам дека суптилно ме привлече и низ круговите на Данте,и ме натера да тагувам заедно со дождот на прагот каде што Јавето доаѓаше.

Напати бев принуден да ги купувам деновите,за да ја смирам разбрануваната тишина,тишина која се распрснуваше во секоја утринска пурпурност,и тогаш крадев од небото ситни златни зраци,ги пружав исто

како дете дланките,и на секој заскитан облак го пишував нејзиното име,Музата,која ме Воздигна,но и ме турна во сите Бездни.

Ако некому му значат бројките тогаш 1964 е годината кога светлината се роди во моето срце,и блескаше се до последниот миг,некаде под Величествената Маркова Грамада ,каде и сега во спокој под заштита на Месечината спие градот Прилеп.

Верувајтеми,несакам да бидам споменик на младоста,ја немам веќе мојата Муза Јана ,и храброста да отидам на нејзината хумка,но сепак припаѓаме на Бесконечноста,и таму во тие Бескрајни пространства ќе бидаме прегнати со Антеријата на Љубовта.

А вам,вам,ви ги оставам сите напишани зборови,читајќи ги знам,ќе ги допрете сите невидливи светови,влегувајќи несвесно во вретеното на времето.

Стихозбирки

1.Арнаутска Жетва-2.Астра-3.Балканска Рапсодија-4.Бездомност-5.Ден Без Виделина,ноќ без Месечина-6.Дневникот на Еден Сонувач-7.Изгубени Мигови-8.Јавето Ако Некогаш Апстинира-9.Кај Си бе Другар-10.Како Станав Лита Сенка-11.Крилати Сми-12.Македонија и Сонцето-13.Мисловен Дневник-14.Мој Роде-15.Мозаик Од Мигови-16.Мртви Сенки на Мртва Стража-17.На Спилите им раскажувам-18.Носталгични Ноќи-19.Од Небиднина крај Јавето дојдов-20.Огнени Виори-21.Ова не е Мојот Лик-22.Пагански Стихови-23.Пелин вода-24.По Патеките на Орфеј-25.Прилепски Ехо-26.Шепотот на Скриениот Дамар-27.Скрбот како Утеха-28.Трагач по Илузии-29.Успони и Падови-30.Во Метежот на Чувствата-31.Заборавени Спомени-32.Мртов Бунтовник-33.Спомени Собрани во Ковчег-34.Големиот Летач-35.Апокалипсата на Мртвото Време-36.Добредојде во Мојот Свет-37.Месечеви Сонети-37.Мислите на Еден Ерегор-38.Смарагдни Записи-39.Осамени Монолози-40.Во Пукнатините на Времето-41.Скрбот како Утеха-42.Ликот на Болката-43.Еретик-44.Последните седум дена на Љубовта-45.Моите Проштални Шепоти-46.Копиле на Судбината 47.Помеѓу Тишината и

**Животот.48.Оставете ме барем да Сонувам.49.Кукла на Судбината
50.Фенерите на Мојата Душа**

Поеми

**1.Ангелски Шепотења(напишана заедно со Даница Петровска-Дани од
Куманово и Славица Славкова од Битола) 2.Браќа по Мрак-3.Десете
Балкански Проклетства-4.Катадневно Тркало-5.Монолог со Паметникот-
6.Ново Утро-7.Паганска Ода.8.Катакомбите на Ужасот 9.Пад Без крај**

Драми

1.и сега Шо-2.Нова Кожа.

Романи

**1.Последна Молитва-2.Пред Портите на Љубовта-3.Затворија
Пандорината Кутија-4.Кара Севда-5.Злокобна Вистина-6.Кафез-
7.Приказни кои не требало никогаш да бидат раскажани-8.Парче Душа-
9.Ти Благодарам Месечино-10.Тајната на Нормандови-11.Првиот Ангел.**

Монодрами

1.Ало Диоген на Линија.

Новела

1.Кога Животот беше Приказна.2.Ноќта кога започна се

Збирки Раскази

**1.Бразда-2.Неизвесни Патеки-3.Номад во Душата-4.Од Сонот до Јавето-
5.Приказни од Малиот Сокак-6.Затворени Кругови-7.Молскавични
Мигови-8.Шепотот на Вечноста-9.Битпазарска Хроника-10.Прошетка по
Соништата.11.Грутка Земја**

Автобиографија

1.Апостолите на Ѓаволот.

2016 година Скопје

**CIP-Каталогизација на публикацијата
Национална и универзитетска Библиотека “Св Климент Охридски”
Скопје**

Злокобна Вистина 2016 год 80 страни

ISBN 10-608-4778-79-8

ISBN 13-978-608-4778-79-0

EAN 9786084778790

Предговор

Бранко Јованоски

Рецензија

Караѓул Евгенија

Електронска Изработка на Романот

Веб Студио –Вавилон

Злокобна Вистина-Роман

Никодин Чернодримски

Графички дизајн и изработка на Корицата

Александар Талески

